

حاشیه

هفته نامه
سراسری

• یکشنبه ۷ خرداد ماه ۱۴۰۲
• سال چهارم • شماره ۱۳۶
قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

در سالگرد حادثه متروپل توسط رئیس قضا تاکید شد

تبیین و تشریح رسیدگی های

همه جانبه قضایی حادثه متروپل

معاون اول دستگاه قضا:

هدف نهایی قوه قضاییه متمرکز بر احقاق حق و

اجرای عدالت است نه صرفاً ارائه آمار عملکرد

تاکید رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه:

باید فرهنگ استفاده از وکیل در جامعه نهادینه شود

وکالت یک هزار و ۲۰۰ پرونده به صورت معاضدتی توسط وکلای مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران قوه قضاییه به غیر از پرونده های معاضدتی تکلیفی از سوی محاکم قضایی

از این جهت فرهنگ استفاده از وکیل باید در کشور نهادینه شد.

عبدلیان پور گفت: اگر مردم این احساس را داشته باشند که وکیل باید برای هر موضوعی کنارشان باشد و از او مشورت بگیرند بسیاری از دعاوی مطرح شده در محاکم پیش نمی آید و به این نتیجه می رسیم مشکل حق الوکاله های بالا نیست، معضل بیشتر فرهنگی است اگرچه دستمزدهای بالا را به شکلی محدود نمی کنیم.

رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه با بیان اینکه قاطبه

وکلا نوع تفکر و نگرششان دستگیری از مردم است گفت: اگر چه بحث ارتزاق آنها نیز مهم است، اما موضوعات مالی برای وکلا در درجه دوم اهمیت قرار دارد وکلا سوگند می خورند و شرافت خود را وثیقه سوگندشان قرار می دهند تا در کشف حقیقت کوشا بوده و اگر دعوایی طرح شد، به قاضی کمک کنند.

وی با بیان اینکه افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی همچون اعضای محترم خانواده های کمبیته امداد امام خمینی (ره)، خانواده بهزیستی، خانواده شهدا و ایثارگران آمران به معروف و ناهیان از منکر که دچار خسران مالی و جانی شده اند از مرکز وکلا وکالت معاضدتی دریافت می کنند. عبدلیان پور با اشاره به یکی از برنامه های مرکز وکلا در ارتباط با وکالت معاضدتی در مساجد گفت: سال گذشته یک هزار و ۲۰۰ پرونده معاضدتی و وکیل معاضدتی در مساجد بدون راستی آزمایی در اختیار مردم بوده است. وی در مورد تخلفات وکلا، کارشناسان و مشاوران خانواده گفت: اگرچه میزان تخلفات بسیار محدود است، اما با این تخلفات قاطعانه و جدی برخورد می شود. / میزان

رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه گفت: علت عدم تمایل شهروندان به استفاده از وکیل در دعاوی صرفاً نمی تواند مالی باشد و این موضوع نیاز به اقدامات فرهنگی دارد.

حسن عبدلیان پور در مورد میزان بهره مندی شهروندان از وکیل در دعاوی گفت: حدود ۹۰ درصد شهروندان در دعاوی از وکیل استفاده نمی کنند علت عدم تمایل شهروندان به استفاده از وکیل در دعاوی موضوعات صرفاً نمی تواند مالی باشد و این موضوع نیاز به کار فرهنگی دارد.

رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه

قضاییه در پاسخ به این سوال که برخی از شهروندان به دلیل حق الوکاله های بالا به سمت استفاده از وکیل در دعاوی نمی روند گفت: فضای در مرکز وکلا به ویژه در یک سال و نیم اخیر ایجاد کرده ایم تا هر فرد ایرانی که برای دفاع از حشش نیاز به وکیل در کنار خود دارد و توانایی هزینه پرداخت آن را ندارد می تواند به مرکز و هیئت مدیره های ما در ۳۱ استان کشور مراجعه کند تا به صورت رایگان وکیل معاضدتی در اختیار او قرار گیرد.

وی با بیان اینکه افتخار و شعار مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه کمک به احقاق حق شهروندان و رفع مشکلات حقوقی آنان است گفت: وکلای مرکز در سه شیفت در سامانه ۱۲۹ که متعلق به قوه قضاییه است حضور دارند و هر فرد می تواند برای رفع مشکلاتش و پرسش های حقوقی که برایش پیش می آید تماس بگیرد و از خدمات حقوقی رایگان بهره مند شود. اما افرادی که توانایی مالی ندارند یا معتقدند حق الوکاله ها بالا است نیز از همین سامانه رایگان نیز استفاده نمی کنند

■ وکلای مرکز در سه شیفت در سامانه ۱۲۹ که متعلق به قوه قضاییه است حضور دارند و هر فرد می تواند برای طرح پرسش حقوقی تماس بگیرد اما افرادی که توانایی مالی ندارند یا معتقدند حق الوکاله ها بالا است از این سامانه رایگان نیز استفاده نمی کنند از این جهت فرهنگ استفاده از وکیل باید در کشور نهادینه شود

در سالگرد حادثه متروپل توسط رئیس قوه قضاییه تاکید شد

تبیین و تشریح رسیدگی‌های حادثه متروپل

متروپل، قوه قضاییه مسئله محوری را در دستور کار قرار داد و رسیدگی به این حادثه از مصادیق رویکرد مسئله‌محورانه دستگاه قضایی است؛ در همین راستا، مرکز رسانه قوه قضاییه در سالگرد این حادثه باید به ابعاد مختلف رسیدگی‌ها در قبال این موضوع بپردازد.

■ آغاز روند تجهیز دادگاه‌های استان خوزستان به سیستم پایش تصویری

حجت‌الاسلام والمسلمین عبداللہی رئیس مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضاییه نیز در این جلسه از آغاز روند تجهیز دادگاه‌های استان خوزستان به سیستم پایش تصویری (ضبط و ثبت صوتی و تصویری کلیه فرآیندهای به وقوع پیوسته در جلسه دادگاه) خبر داد و گفت: این اقدام که بر اساس مبانی سند تحول قضایی در حال انجام و رو به گسترش است، شفاف‌سازی هرچه بیشتر عملکرد مراجع قضایی را در پی خواهد داشت.

■ افزایش میزان ابلاغ و مکاتبات الکترونیک دیوان عدالت اداری از ۸۴ درصد به ۹۱ درصد

حجت‌الاسلام والمسلمین مظفری رئیس دیوان عدالت اداری نیز در این جلسه ضمن اعلام آمادگی این دیوان برای کمک به دولت در راستای تحقق شعار سال «همه کار، همه روز» رشد تولید اظهار کرد: در سال گذشته بیش از ۲ هزار پرونده مرتبط با حوزه تولید در دیوان عدالت اداری مورد بررسی قرار گرفت و آراء آنها صادر شد؛ در حال حاضر نیز ۳۵۳ پرونده این حوزه در معاونت اقتصادی و کار و تامین اجتماعی دیوان عدالت اداری در حال رسیدگی است.

رئیس دیوان عدالت اداری با اشاره به برگزاری بیش از ۱۵۰ جلسه توسط ۱۸ کارگروه تخصصی متشکل از کارشناسان دیوان عدالت اداری، دولت و مجلس در سال گذشته، اظهار کرد: در نتیجه برگزاری این جلسات و اتخاذ راهکارها و تمهیدات مقتضی، ورودی پرونده به دیوان عدالت اداری در سال گذشته ۲٫۶ درصد کاهش داشت. حجت‌الاسلام والمسلمین مظفری در ادامه از افزایش میزان ابلاغ و مکاتبات الکترونیک دیوان عدالت اداری از ۸۴ درصد به ۹۱ درصد خبر داد و گفت: در حال حاضر هیچگونه پرونده موقوفه بالای یک سال در شعب دیوان عدالت اداری وجود ندارد. همچنین در این جلسه، حجت‌الاسلام والمسلمین منتظری دادستان کل کشور به ارائه گزارشی از همایش دادستان‌های عمومی و انقلاب، نظامی و ویژه روحانیت که طی هفته گذشته با حضور رئیس دستگاه قضا، وزیر اطلاعات و ۴۲۴ نفر از دادستان‌های سراسر کشور در مشهد مقدس برگزار شد پرداخت و به صورت مختصر درباره عملکرد کارگروه‌های «امنیت و جنگ ترکیبی»، «حقوق عامه و حمایت از تولید» و «تحول و تعالی در دادسراها» در این همایش، توضیحاتی را ارائه داد.

خیر؟ که این امور نیز طبیعتاً زمان‌بر بود. حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای با بیان اینکه مهم‌ترین بخش موضوع در قضیه رسیدگی به حادثه متروپل، تشخیص مسببین بود، اظهار کرد: بررسی موضوع از زمانی که برای این ساختمان جواز صادر شد؛ سپس تجاوز از حدود جواز صورت گرفت؛ تغییراتی که بعضاً در مسئولان ذی‌ربط شهرداری مربوطه از زمان صدور جواز تا فروریختن ساختمان صورت گرفت؛ تعیین مسئولیت و نقش نظام مهندسی و شرکت فنی و مشاوره و ... مواردی بودند که تحقیق و بررسی و کار کارشناسی فنی و همه‌جانبه را طلب می‌کرد؛ همه این‌ها در حدود ۲ ماه انجام گرفت و برای کسانی که دادسرا تشخیص داد در این حادثه مقصر هستند قرار جلب به دادرسی صادر گردید.

■ ابعاد پنهان رسیدگی به پرونده ریزش متروپل آبادان از زبان رئیس قوه قضاییه

رئیس دستگاه قضا در ادامه با تبیین و تشریح ابعاد حقوقی رسیدگی به پرونده متروپل، گفت: در بُعد حقوقی موضوع، با چند دسته پرونده مواجه بودیم؛ نخست، کسانی که مدعی بودند با صاحب پروژه برای دریافت ملک تجاری قرارداد منعقد کرده‌اند؛ دوم، کسانی که در زمان وقوع حادثه در ساختمان مستقر بوده و متحمل خسارت شده بودند و سوم، مراجعه‌کنندگان و مشتریانی که در زمان وقوع حادثه، یا مصدوم شده و یا خسارت مادی دیده بودند. رسیدگی به پرونده در این قسمت هنوز به پایان نرسیده است؛ البته نزدیک به ۸۰ درصد کار در این مقوله نیز انجام شده است و احکام صادر شده‌اند؛ البته ممکن است هنوز این احکام اجرا نشده باشند؛ علی‌الحد در بُعد حقوقی ماجرا به لحاظ کارشناسی‌ها و اختلافات حقوقی که میان طرفین پیش می‌آید، کار سنگین و زمان‌بر است؛ بویژه آنکه فردی که در این حادثه اتهام سنگینی متوجه او بود، جان‌باخت و به لحاظ مسائل حقوقی باید با کمک ورثه او امور پیش رود.

قاضی القضاة افزود: در مبحث، دیه جان‌باختگان و مصدومان این حادثه نیز؛ چه به آن‌ها که باید «دیه نفس کامل» تعلق می‌گرفت و چه آن‌هایی که احیاناً باید به آن‌ها «آرش» پرداخت می‌شد، اقدامات لازم صورت گرفت.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در ادامه با اشاره به کار کارشناسی و آسیب‌شناسانه‌ای که در قوه قضاییه در قبال موضوع فروریختن حادثه متروپل صورت گرفت، گفت: ما در دادگستری در حد وسیع خود در خصوص این حادثه کار کارشناسی و آسیب‌شناسی‌های لازم را از جهات مختلف اعم از نوع قراردادهای، نوع نظارت‌ها و ... انجام دادیم و این کارشناسی‌ها و آسیب‌شناسی‌ها را در اختیار دستگاه‌های ذیربط در قوه مجریه قرار دادیم؛ امیدواریم آنان نیز این مقوله را مدنظر قرار دهند تا در آینده شاهد وقوع این قبیل حوادث ناگوار و تلخ نباشیم.

رئیس عدلیه تصریح کرد: در قضیه رسیدگی به حادثه

رئیس قضاییه گفت: حادثه فروریختن ساختمان متروپل که به جان باختن ۴۳ فرد و مصدومیت تعدادی دیگر انجامید، حادثه حقیقتاً تلخ و ناگواری بود؛ اما اقدامات قضایی صورت گرفته در قبال این موضوع بعد از این حادثه تلخ، بسیار مجاهدانه و فوق‌العاده بود.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای، در نشست شورای عالی قوه قضاییه و با اشاره به اینکه حادثه تلخ متروپل ظرف تنها دو ماه پرونده‌های کیفری متروپل به سرانجام رسید.

کار عظیم قضایی صورت گرفته در قبال این موضوع را بعد از این حادثه تلخ از جهات مختلف، کاری جهادی و شایسته تقدیر دانست و در همین راستا از مسئولان قضایی استان خوزستان به صورت ویژه قدردانی می‌کنم.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در تشریح موضوع فوق‌الذکر گفت: حادثه فروریختن ساختمان متروپل که به جان باختن ۴۳ فرد و مصدومیت تعدادی دیگر انجامید، حادثه حقیقتاً تلخ و ناگواری بود؛ اما اقدامات قضایی صورت گرفته در قبال این موضوع، بسیار مجاهدانه و فوق‌العاده بود؛ حجم کاری این مقوله و پرونده‌های تشکیل شده‌ی ناظر بر آن بسیار زیاد بود؛ در این راستا پرونده‌هایی کیفری و حقوقی با دسته‌بندی‌های مختلف تشکیل شد و با کار جهادی‌ای که صورت گرفت، ظرف ۲ ماه، موضوع در بحث کیفری که از جهاتی در اولویت بود، به سرانجام رسید.

رئیس قوه قضاییه در ادامه به تقریر و تبیین ابعاد مختلف رسیدگی‌های کیفری و حقوقی در قبال حادثه فروریختن ساختمان متروپل پرداخت و گفت: در بحث کیفری موضوع، نیاز بود که برای تمامی جانباختگان این حادثه و مصدومان، نظر پزشکی قانونی اخذ شود؛ در همین راستا، پزشکی قانونی در مدت کوتاهی بصورت علمی و دقیق نظرات خود را اعلام کرد؛ از سویی دیگر نیاز بود که پیگیری‌ها و بررسی‌های همه‌جانبه‌ی فنی، مهندسی و کارشناسی درخصوص علت فروریختن ساختمان در دستور کار قرار گیرد تا مشخص شود چه کسانی در این قضیه مقصر هستند و چه کسانی کوتاهی داشتند.

رئیس دستگاه قضا گفت: در مبحث رسیدگی به درخواست‌های اولیای دم ۴۳ جانباخته این حادثه و مشخص کردن آن‌ها و اینکه آیا در میان آن‌ها فرد صغیری وجود دارد یا خیر؟ اگر فرد صغیر وجود دارد، آیا، ولی قهری دارد یا خیر؟ و تصمیمی که از جانب، ولی امر و شخص مأذون از او باید در قبال اولیای دم صغیر بدون، ولی قهری اتخاذ می‌شد؛ مجموع اینها، کار حجیم و وسیعی را می‌طلبید که از سوی مجموعه دادگستری استان خوزستان صورت گرفت.

رئیس عدلیه افزود: در مبحث حقوقی ماجرا نیز باید انحصار وراثت‌هایی صورت می‌گرفت و اهلیت‌ها مشخص می‌شد؛ همچنین در قبال افراد مصدوم این حادثه نیز بعضاً پزشکی قانونی باید چند نظر اعلام می‌کرد؛ از این حیث که آیا مصدومیت فرد، ماندگار است؟ آیا قابل بهبود می‌باشد یا

تاملی پیرامون مفهوم نظم عمومی در حقوق

نسرین جهانباهی
دانش آموخته
ارشد حقوق
عمومی و وکیل پایه
یک دادگستری

پژمان غفوری
دانشجوی دکتری
حقوق عمومی و
مدرس دانشگاه

نظم عمومی ایران محسوب می‌شوند چرا که طرفین عقد نمی‌توانند برخلاف آن تراضی نمایند. برای تعیین قواعد آمره نباید محدود به قوانین موضوعه شد چرا که برخی مصادیق نظم عمومی را می‌توان در اخلاق حاکم به اجتماع (اخلاق حسنه) نیز یافت. اگر این استدلال را بپذیریم می‌توانیم بگوییم نظم عمومی داخلی هر کشور عبارت است از: «مجموعه قواعد آمره حاکم در آن کشور که در قوانین امری و اخلاق حسنه آن جامعه وجود دارد.» نظم عمومی در این مفهوم اعم از اخلاق حسنه بوده و شامل نظم دولتی و اداری، نظم قضایی، نظم اقتصادی، نظم سیاسی، نظم در اهلیت و احوال شخصی نیز می‌شود.

■ نظم عمومی بین‌المللی

در نوشته‌های حقوق دانان بین‌المللی که به مسئله نظم عمومی بین‌المللی پرداخته‌اند، کم‌تر تعریف روشنی از این نهاد به چشم می‌خورد. به نظر می‌رسد که از دید اینان نظم عمومی بین‌المللی چندان بدیهی است که نیاز به ارائه تعریف ندارد. حقوق دانان بین‌المللی نیز مفهوم نظم عمومی بین‌المللی یا نظم عمومی جامعه بین‌المللی را شامل آن دسته از اصول و قواعد بین‌المللی می‌دانند که اساس نظام حقوق بین‌الملل محسوب شده و دارای موقعیت حقوقی برتر از سایر بخش‌های حقوق بین‌الملل هستند. از دید ایشان قواعد آمره حقوق بین‌الملل عام، هسته مرکزی نظم عمومی بین‌المللی را تشکیل می‌دهند.

آنچه به عنوان نظم عمومی بین‌المللی می‌توان نامید ارزش‌ها، منافع و مصالح عالی بین‌المللی است که با ظهور جامعه بین‌المللی به تدریج توسعه یافته‌اند. همان گونه که طرفداران نظریه جامعه بین‌المللی بیان می‌دارند «جامعه بین‌المللی جامعه-ای مرکب از دولت‌هاست که با آگاهی از برخی منافع و ارزش‌های مشترک جامعه‌ای را تشکیل می‌دهند و در روابط با یکدیگر خود را ملزم به مجموعه مشترک از قواعد می‌کنند و در کارکرد نهادهای مشترک نیز سهیم می‌شوند.

ارزش‌ها و منافع و مصالح مشترک در جامعه بین‌المللی همانند ارزش‌ها و مصالح و منافع ملی دامن‌های بس گسترده دارد. با این حال

از میان این ارزش‌ها و منافع مشترک برخی از اهمیت و جایگاه برتری برخوردار هستند. جامعه بین‌المللی در کل آن‌ها را نظم عمومی بین‌المللی می‌داند که دولت‌ها در هر شرایطی باید به آن احترام گذاشته و از نقض و تغییر قواعدی که از این ارزش‌ها و منافع عالی حمایت می‌کنند، خودداری نمایند. بنابراین نظم عمومی حاوی ارزش‌ها و منافع عالی مشترک است و یک منبع ماهوی حقوق بین‌الملل محسوب می‌شود. به عبارت دیگر، در عالم حقوق موضوع تجلی نظم عمومی بین‌المللی را در قواعد آمره و «تعهدات در قبال همگان» ناشی از آن می‌بینیم.

اگر چه امور فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی فراوانی می‌توانند امنیت و نظم عمومی را تحت تأثیر قرار دهند، اما آنچه که بیشترین آسیب را به امنیت و نظم عمومی وارد می‌کند جرائم و ناهنجاری‌هایی است که در جامعه صورت می‌گیرند. ناگفته پیداست قانون با این گستره مفهومی زیاد چنانچه با دقت و مطابق ضوابط و استانداردها تهیه و تصویب شود و ضمانت اجرایی قوی و شفافی داشته باشد و همچنین به صورت روشن به اطلاع شهروندان برسد بدون تردید می‌تواند قویترین ابزار در جهت تأمین نظم عمومی و امنیت باشد. اما قانون به جهت داشتن ضمانت اجرا و پشتوانه قدرت حاکم نقش بسیار ویژه و برجسته‌ای می‌تواند ایفا کند.

و در زمان معینی به مفهوم این مبانی مرتبط است. جعفری لنگرودی، نظم عمومی را مجموعه سازمان‌های حقوقی و قواعد مربوط به حسن جریان امور راجع به اداره کشور و حفظ امنیت و اخلاق که تجاوز بدان‌ها ممکن نیست، می‌داند. بسیاری از قانون‌گذاران ترجیح داده‌اند که این اصطلاح را تعریف نکرده و مسئله را به قاضی واگذارند. برای مثال، ماده ۱۶۳ قانون مدنی اردن تنها به ذکر مصادیقی از نظم عمومی پرداخته و ماده ۹۷۵ قانون مدنی ایران نیز هیچ تعریف و مصادیقی از آن ارائه نداده است و ظاهراً تشخیص موارد مغایر نظم عمومی ایران را به قاضی سپرده است. بنظم عمومی در یک تقسیم بندی کلی به؛ نظم عمومی داخلی و بین‌المللی تقسیم می‌شود.

■ نظم عمومی داخلی

نظم عمومی داخلی را می‌توان مجموعه قواعد آمره موجود در یک نظام حقوقی دانست که نمی‌توان با قرارداد خصوصی از آن عدول کرده و برخلاف آن، تراضی کرد. برای مثال در کشور ما، قواعد ناظر به اهلیت، شرایط اساسی صحت عقد، اکثر مسائل خانوادگی و مانند آن، آمره بوده و در زمره

حامی عدالت: این اصطلاح، مولود انقلاب کبیر فرانسه (۱۷۸۹) است. هر چند روح آن در حقوق قدیم روم وجود دارد. در مجموعه دیژست علی رغم آنکه واژه «نظم عمومی» صراحتاً نیامده است اما تعبیر «اخلاق حسنه» در این مجموعه، نقشی معادل نقش نظم عمومی ایفا می‌کرد. تا قرن چهاردهم، نظم عمومی محدود به نظم داخلی می‌شد. در

قرن هیجدهم و با بروز انقلاب فرانسه، این اصطلاح برای نخستین بار در متون قانونی وارد شد. (ماده ۶ قانون ناپلئون) هر چند به گفته برخی صاحب نظران، اصطلاح نظم عمومی در انگلستان، نیم قرن زودتر از فرانسه به کار رفت و در مورد استفاده قاضی لرد هایک قرار گرفت. اما در صحنه حقوق بین‌الملل، اسپر سن ایتالیایی در ۱۸۶۸ پرچمدار طرح بحث نظم عمومی بود.

در علم حقوق، گاه با اصطلاحات و تعبیری روبرو می‌شویم که علی رغم نقش و کارکرد بسیار مهمی که دارند، از نوعی ابهام مفهومی برخوردارند و «نظم عمومی» یکی از آن‌هاست. این اصطلاح نه تنها در بسیاری از قوانین موضوعه کشورها تعریف نشده است، بلکه حقوقدانان را

نیز در ارائه تعریفی جامع و روشن از آن به زحمت انداخته است و موفقیت این دسته، تنها به ارائه تعریفی کلی محدود شده است. این دشواری، در مرحله تعیین مصادیق نظم عمومی نیز دیده می‌شود. نظم عمومی با ارکان تمدن و اخلاق حاکم بر یک جامعه ارتباط مستقیم داشته و از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت است و این امر، درک همه جانبه نظم عمومی را بیش از پیش دشوار ساخته است. مفهوم نظم عمومی به دلایل زیر از ابهام برخوردار بوده و تعریف آن، دشوار به نظر می‌رسد:

نظم عمومی، مسئله‌ای مرتبط با اخلاق، سیاست، اقتصاد و مبانی تمدن حاکم بر یک کشور است و از آنجا که این امور از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت است، به تبع آن، مفهوم و مصادیق نظم عمومی نیز از کشوری به کشور دیگر، مختلف است. این نسبت نه تنها نسبت مکانی است بلکه نسبت زمانی نیز هست بدین معنا که در یک کشور، مفهوم و مصادیق نظم عمومی در هر دوره زمانی دگرگون می‌شود؛ بنابراین ضابطه مستقر و ثابتی برای شناخت این مفهوم در دست نیست.

اکثر قوانین و حقوقدانان از ارائه یک تعریف جامع و مورد وفاق همه ناتوان بوده‌اند. ماده ۳۰ قانون مدنی آلمان در تعریف نظم عمومی می‌گوید: «قواعدی که به پایه‌ها و مبانی سیستم اجتماعی یا سیاسی یا اقتصادی کشور مرتبط بوده

حقوق دانان بین‌المللی نیز مفهوم نظم عمومی بین‌المللی یا نظم عمومی جامعه بین‌المللی را شامل آن دسته از اصول و قواعد بین‌المللی می‌دانند که اساس نظام حقوق بین‌الملل محسوب شده و دارای موقعیت حقوقی برتر از سایر بخش‌های حقوق بین‌الملل هستند

نظم عمومی حاوی ارزش‌ها و منافع عالی مشترک است و یک منبع ماهوی حقوق بین‌الملل محسوب می‌شود. به عبارت دیگر، در عالم حقوق موضوع تجلی نظم عمومی بین‌المللی را در قواعد آمره و «تعهدات در قبال همگان» ناشی از آن می‌بینیم.

رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه:

افزایش معاضدت قضایی و تعامل مرکز وکلا با بخش‌های مختلف کشور، در راستای تحقق سند تحول قضایی و خدمت به مردم بوده است

رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه گفت: ریاست قوه قضاییه بارها اشاره کرده اند که تعامل مرکز وکلا نه تنها با وکلا و کارشناسان و دادگستری، بلکه با کل مجموعه نظام، زیرمجموعه قوه قضاییه و سایر نهادها زباند است و این تعامل به نفع مردم است و خدمات بهتری از جمله معاضدت قضایی به جامعه ارائه داده است.

همایش سراسری و کشوری با موضوع نقش معاضدت در تحقق سند تحول قضایی با حضور مسعود ستایشی سخنگوی قوه قضاییه، رئیس حفاظت و اطلاعات مرکز و حجت الاسلام محمد صادق اکبری رئیس کل دادگستری مازندران، حسن عبدلیان پور رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه، تعدادی از مسوولان و کارکنان قوه قضاییه در استان مازندران، و جمعی از وکلا و کارآموزان وبه همت مرکز وکلا قوه قضاییه استان مازندران برگزار شد.

حسن عبدلیان پور رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه با بزرگداشت یاد و خاطره روز آزادی خرمشهر و دهه کرامت و تشکر از حضور ستایشی سخنگوی قوه قضاییه، مسوولان قوه قضاییه در استان مازندران و سایر نقاط کشور، روسای مرکز وکلا در مناطق مختلف کشور، روسای کمیسیون‌های معاضدت کشور، و تمام دست اندرکاران برنامه معاضدت قضایی، در همایش سراسری و کشوری با موضوع نقش معاضدت در تحقق سند تحول قضایی گفت: علاوه بر برگزاری این همایش‌ها و تشکر از همکاران و فعالان برنامه معاضدت، نشست‌های تخصصی و علمی و حرفه‌ای در این زمینه در سراسر کشور برگزار شده است.

وی افزود: برنامه‌های آموزشی مختلفی نیز در زمینه تربیت نیروی انسانی و افزایش تعداد وکلا، مشاوران و کارشناسان رسمی صورت گرفته است و در آزمون‌ها نیز به تعداد وکلا و کارشناسان و مشاوران افزوده شده است.

وی ادامه داد: تنها در یک آزمون تعداد زیادی وکیل به جمع وکلای مرکز وکلا اضافه شده است و لازم است که کارگاه‌ها، نشست‌های تخصصی، آموزش و ایجاد زیرساخت‌ها مورد توجه قرار گیرد تا وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده تقویت شوند و با دانش و مطالعات و بحث‌های تخصصی روز آشنا شوند. در عین حال متناسب با افزایش تعداد وکلا و کارشناسان و مشاوران، شاهد افزایش تعداد معاضدت و ارائه خدمات بیشتر به مردم و تعامل با بخش‌های مختلف جامعه هستیم.

وی گفت: بحث عدالت آموزشی برای ما اولویت دارد و درخواست ما این است که در تمام مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها به این موضوع توجه شود.

عبدلیان پور با اشاره به سند تحول قضایی که مورد تاکید مقام معظم رهبری و ریاست قوه قضاییه است گفت: یکی از بحث‌های اصلی در این سند تحول قضایی، وکالت و معاضدت است و همه مردم باید برای دفاع عادلانه از حقوق خود، در محاکم وکیل داشته باشند و این یک راهبرد عملیاتی در مرکز وکلا است.

وی تاکید کرد: بازمه اعلام می‌کنیم که هر فردی که برای دفاع از خود، نیاز به وکیل دارد و توان تامین مالی وکیل ندارد، در تمام مراکز وکلا در کشور، امکان تامین وکیل دارند و می‌توانند به مرکز وکلا در سراسر کشور در استان‌ها و شهرستان‌ها مراجعه کرده و درخواست وکیل معاضدتی کنند.

عبدلیان پور با اشاره به اقدامات موثر معاضدت در مساجد کشور که روزهای یکشنبه برگزار می‌شود، گفت: در طرح حضور در مساجد، علاوه بر مشاوره حقوقی به مردم، تامین وکیل معاضدتی نیز در دستور کار قرار دارد. در بسیاری از مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها و حتی روستاها، مساجد آماده حضور مسوولان مرکز وکلا و وکلای معاضدتی هستند. گزارش‌هایی که دریافت کرده ایم نشان می‌دهد که در برخی روزها تا ۳۰۰ مسجد در سراسر کشور، پذیرای درخواست‌های مردم برای مشاوره حقوقی و وکیل معاضدتی بوده است و این طرح نقش اثرگذاری در دفاع و دادخواهی از حقوق

مردم و مظلومان و ضعفا دارد. وجود دارد که بیش از ۲۰ پرونده معاضدتی را پذیرفته اند و افتخار می‌کنند و با انرژی کار می‌کنند.

وی تصریح کرد: در پرونده‌های معاضدتی، احتمال کار نکردن و ایجاد مشکل نیز وجود دارد و ما این موارد اندک را نیز نظارت و پیگیری می‌کنیم. برخی وکلا، پرونده معاضدت قبول کرده اند، اما کار را پیش نبرده اند و ما آن‌ها را پیگیری کرده ایم که البته تعداد آن‌ها محدود بوده است و امیدواریم که وکیل به سوگند و شرافت خود توجه کند و کاری را که می‌پذیرد به سرانجام برساند.

وی تصریح کرد: گاهی عناوین منفی برای وکلا و کارشناسان مطرح می‌شود، اما این موارد در مجموعه مرکز وکلا وجود ندارد، و ما به این پاک دستی، شرافت کاری و رفتار مناسب وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده در مرکز وکلا افتخار می‌کنیم که کمترین رفتار نامطلوب از سوی مردم در مورد وکلا و کارشناسان رسمی گزارش شده است.

وی افزود: رئیس قوه قضاییه بارها اشاره کرده اند که تعامل مرکز وکلا نه تنها با وکلا و کارشناسان و دادگستری، بلکه با کل مجموعه نظام، زیرمجموعه قوه قضاییه و سایر نهادها زباند است و این تعامل به نفع مردم است و خدمات بهتری از جمله معاضدت قضایی به جامعه ارائه داده است.

ی گفت: بسیاری از مشکلات مردم و درگیری‌ها و گرفتاری‌ها از طریق وکیل معاضدت و همکاری مرکز وکلا، به سرعت حل شده است و همکاری حقوقی و مشاوره و تعامل با مردم عملاً مشکلات را کاهش می‌دهد و این تعامل‌ها که در دوره ریاست آیت اله محسنی ازهای ایجاد شده، به کاهش مشکلات منجر شده و رضایت مردم را جلب کرده و این تعامل و همکاری و معاضدت و خدمت به مردم همان نکته‌ای است که مقام معظم رهبری بر آن تاکید داشته اند و همان موضوعی است که در سند تحول قضایی بر آن تاکید شده است.

در برنامه این همایش، گزارشی از خدمات معاضدت در سال‌های اخیر منتشر شد که نشان می‌دهد آمار معاضدت نشان در سال‌های اخیر قابل توجه بوده است. در سال ۱۳۹۸ معادل ۱ میلیون و ۴۸۴ هزار، در سال ۱۳۹۹ بیش از ۵۷۷ هزار، در سال ۱۴۰۰ بیش از ۱ میلیون و در سال ۱۴۰۱ معادل ۱ میلیون و ۴۱۸ هزار و ۸۲۹ معاضدت قضایی صورت گرفته است. این معاضدت به مناسبت‌های مختلف در ماه رمضان، با حضور ریاست مرکز و وکلای مرکز در مساجد، انجام شده و بیش از ۶۴۵۰ نفر از این خدمات استفاده کرده اند. در مراسم نیمه شعبان، اربعین، کادر درمان و... حدود ۴۰ هزار نفر از این خدمات معاضدت بهره‌مند شده اند. میزان

وی افزود: در مساجد علاوه بر مشاوره حقوقی، اگر کسی نیاز داشته باشد همان جا وکیل معاضدتی در اختیارشان قرار می‌گیرد. البته برخی خرده می‌گیرند که چرا مساجد برای این کار انتخاب شده اند، اما به نظر من و بسیاری از مسوولان، مساجد پایگاه اقدامات و مشارکت و همکاری مردم در جنگ و برنامه‌های مختلفی بوده که مردم برای کشور، شهر و دیار و روستاهای خود انجام داده اند و لذا حضور در مساجد می‌تواند ارتباط بهتری با مردم ایجاد کرده و خدمات حقوقی در مساجد امکان استفاده طیف گسترده تری از مردم را می‌دهد و مردم راحت‌تر می‌توانند در مساجد حضور یافته و از خدمات حقوقی بهره‌مند شوند. در آزادی خرمشهر نیز یکی از نمادهای مقاومت مردم مسجد جامع خرمشهر بوده است و لذا مردم احساس همبستگی بهتری بین مسوولان و جامعه در مساجد دارند.

وی با اشاره به آمار خدمات حقوقی و معاضدتی در مساجد گفت: در یکسال اخیر، بیش از ۱۲۰۰ وکیل معاضدتی در مساجد در اختیار مردم قرار گرفته است. با این که حدود سه تا چهار پرونده وکالت معاضدتی برای وکلا در هر سال تعریف شده، اما وکلایی

رئیس قوه قضاییه بارها اشاره کرده اند که تعامل مرکز وکلا نه تنها با وکلا و کارشناسان و دادگستری، بلکه با کل مجموعه نظام، زیرمجموعه قوه قضاییه و سایر نهادها زباند است و این تعامل به نفع مردم است و خدمات بهتری از جمله معاضدت قضایی به جامعه ارائه داده است.

ارائه ۳ هزار و ۲۰۰ مشاوره حقوقی رایگان به خانواده‌های مددجویان

آقای نوری در نظر گرفتند و این جلسات تا نیمه آبان ماه سال جاری به طول خواهد انجامید و سپس رای دادگاه صادر خواهد شد که احتمالاً این فرآیند در دیوان عالی کشور سوئد مجدداً طی خواهد شد.

■ اجرای سند تحول مطابق

ضوابط تعیین شده در سند، انجام خواهد شد

سخنگوی قوه قضاییه گفت: بر اساس تأکیدات ریاست قوه قضاییه، اجرای سند تحول مطابق ضوابط تعیین شده در سند، انجام خواهد شد. وی افزود: رئیس مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه، معاون راهبردی دستگاه قضا، اجرای این سند را به صورت روزانه و مرتب مورد رصد قرار داده و گزارشات خود را برای ما ارسال می‌کنند. ستایشی گفت: آخرین وضعیت راهکارها و اقدامات سند تحول قضاییه در قالب گزارش ۶ ماهه سال ۱۴۰۱ در فروردین ماه سال جاری به رئیس قوه قضاییه ارائه داده شد و بر همین اساس کارنامه عملکرد کلیه واحدهای قضایی و مدیریتی قوه قضاییه به رئیس قوه قضاییه ارائه داده شد.

سخنگوی قوه قضاییه تصریح کرد: گزارش کاملی از میزان پیشرفت سند تحول در قالب یک سامانه رصد و پایش به زودی برای مردم منتشر و در رصد همگان قرار خواهد گرفت.

■ تعیین تکلیف پرونده‌های معوق و مسن از خواسته‌های سند تحول است

سخنگوی قوه قضاییه در پاسخ به این سوال که پرونده‌های معوق دستگاه قضایی در حال به نتیجه رسیدن هستند، آیا دستورالعملی برای تعیین تکلیف پرونده‌ها ابلاغ شده است گفت: طبیعتاً کاری بدون اقدام انجام نمی‌گیرد، در این زمینه به همه همکاران سختکوش که تلاش می‌کند تا اجرای سند تحول و تعالی محقق شود تشکر می‌کنم.

وی گفت: تعیین تکلیف پرونده‌های معوق و مسن از خواسته‌های سند تحول است، سند تحول در حال اجرایی شدن است و نظارت‌ها بسیار موثر و مثبت است.

وی با بیان اینکه اقدامات و تلاش‌های شبانه‌روزی همکاران قضایی منجر به نتیجه رسیده شدن پرونده‌های معوق شده است گفت: این دستاورد سبب رفع اطلاع دادرسی و آرامش را نیز هم برای اصحاب دعوی و هم مقامات رسیدگی کننده در پی خواهد داشت، قطعاً زمانی که پرونده‌ها در یک شعب از تراکم خارج شود فضای رسیدگی را به احسن وجه فراهم می‌کند.

وی گفت: مطمئن باشید دادگستری‌های استان اهتمام خود را استمرار خواهند داد و تلاش خواهند کرد هیچ پرونده که سیر قضایی آن کامل شده است معطل نماند و در مرحله اجرا نیز به نتیجه برسد و ما نیز در آینده اجرای آن را شاهد باشیم.

سخنگوی قوه قضاییه در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه چه لوایچی مربوط به دستگاه قضا در مجلس شورای اسلامی وجود دارد و قرار است به آن رسیدگی شود و این لوایچ در صورت تصویب چه تأثیری برای مردم و کشور در پی خواهد داشت، اظهار کرد: رابطه بسیار خوب، صمیمی و مستحکمی بین قوه مقننه و قوه قضاییه وجود دارد و هماهنگی، همدلی، هم افزایی و همچنین دوری از حواشی همواره مورد تأکید رئیس قوه قضاییه برای تعامل بین دستگاه‌ها بوده است. وی افزود: رئیس قوه قضاییه بیشترین ملاقات‌ها و دیدارها با فراقسیون‌های مجلس داشت، مطالبات قوه قضاییه که در حقیقت مطالبات قانونی مردم از مجلس است، وجود دارد.

ستایشی گفت: تراکم کاری ناشی از تعدد طرح‌ها و لوایچ وجود دارد که مربوط به قوه قضاییه است و در نوبت رسیدگی در کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس قرار دارد.

سخنگوی قوه قضاییه گفت: یکی از لوایچ در این رابطه، لایحه شورای حل اختلاف است که در صحن در انتظار رای مجلس است و پس از رای نمایندگان خانه ملت، این لایحه برای شورای نگهبان ارسال خواهد شد. ستایشی ادامه داد: لایحه مبارزه با قاچاق انسان و اعضای بدن و مجازات عبوردهندگان غیرمجاز افراد از مرز، لایحه ایجاد و تشکیل سازمان حفاظت اطلاعات قوه قضاییه، لایحه اصلاح قانون به کارگیری سلاح توسط مأموران نیروهای مسلح، لایحه ویژه تشکیل پلیس اطفال و نوجوانان، لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت، طرح مبارزه با اخلاک‌گراان اقتصادی از دیگر لوایچی است که در مجلس شورای اسلامی در حال بررسی

ادامه در صفحه بعد

قضاییه در سند راهبردی جمهوری اسلامی در فضای مجازی طراحی نظام فضای مجازی است و با توجه به اینکه چهار ماه از این مهلت گذشته است اقدامات انجام گرفته را تشریح کرد و گفت: مصوبه‌ای در شورای عالی فضای مجازی داشته تحت عنوان سند راهبردی جمهوری اسلامی ایران در فضای مجازی داشته ایم که به تصویب رسیده است. وی ادامه داد: در این سند سیاست‌ها و راهبردها در حوزه فضای مجازی مطرح شده است در انتهای این سند قسمت اخیر آن اقدامات کلانی برای تحقق سیاست‌ها مطرح نظر و مطرح شده است و یکی از اقدامات کلان تدوین سند اقدامات نظام قضایی در فضای مجازی است که تدوین پیش نویس سند به دادستانی کل محول شده است.

■ زمان بازداشت حمید نوری یک رکورد بی سابقه در کشور سوئد است

سخنگوی قوه قضاییه در خصوص آخرین وضعیت پرونده حمید نوری در کشور سوئد اظهار کرد: دهمین جلسه دادگاه تجدید نظر شهروند بی گناه و مظلوم ما آقای حمید نوری در تاریخ ۲۶ اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۲ برگزار شد.

وی افزود: در این جلسه وکلای آقای حمید نوری این فرصت را پیدا کردند که علاوه بر مسائل حقوقی و فنی مربوط به پرونده در زمینه مسائل شکلی از باب نوع نگهداری موکل خود، اعتراض شدیدشان را بیان کردند. سخنگوی قوه قضاییه تصریح کرد: خانم هانا لارسون، وکیل آقای نوری نسبت به بازداشت انفرادی ۴۲ ماهه موکل خود، اعتراض شدید خود را به دادگاه سوئد بیان کرد. ستایشی ادامه داد: این بازداشت یک رکورد بی سابقه در کشور سوئد است. به عقیده بنده این مدت از بازداشت یک فرد در جهان بی نظیر است و مانده آن را در گذشته نداشتیم. وی افزود: دسترسی آقای نوری به وکلای خود با محدودیت شدیدی قرار دارد. سخنگوی قوه قضاییه گفت: در دادگاه متهمان خانه اصفهان دیدیم که ۴ نفر از این افراد از وکلای تعیینی و ۲ نفر از آن‌ها از وکلای تسخیری استفاده و بهره بردند و اصل حق دفاع در این پرونده تجلی پیدا کرد و رعایت شد، اما در کشوری که مدعی مهد حقوق بشر است، حق دفاع توسط افراد در دادگاه هایشان رعایت نمی‌شود. وی افزود: متهمی غیرهمزبان و دارای اختلالات روانی به سلول انفرادی آقای حمید نوری آورده شده است و بیم به خطر افتادن جان وی در این سلول که مکانی کوچک است، به وجود آمده است.

ستایشی اظهار کرد: سامانه و سیستم رایانه ای آقای نوری در زندان سوئد را قطع کردند تا شرایط دفاع وی از خود مهیا نشود. سخنگوی قوه قضاییه گفت: ۱۵ جلسه دادگاه تجدید نظر برای

دهمین جلسه دادگاه تجدید نظر شهروند بی گناه و مظلوم ما آقای حمید نوری در تاریخ ۲۶ اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۲ برگزار شد و در این جلسه وکلای آقای حمید نوری این فرصت را پیدا کردند که علاوه بر مسائل حقوقی و فنی مربوط به پرونده در زمینه مسائل شکلی از باب نوع نگهداری موکل خود، اعتراض شدیدشان را بیان کردند.

مسعود ستایشی سخنگوی قوه قضاییه گفت: در حال حاضر ۲۳۰ انجمن حمایت از زندانیان در سراسر کشور فعالیت دارند و در سال گذشته ۵۱ هزار خانواده زندانی توسط این انجمن‌ها تحت حمایت قرار گرفتند. اقداماتی همچون کمک بلاعوض و مذاکره

با شکات و جلب رضایت آنان و ... انجام شده و حق الوکاله برای ۱۸۴۵ مددجو نیز پرداخت شده است. ۱۲۵۵ میلیارد و ۱۵۸ میلیون و ۸۱۵ هزار ریال به خانواده زندانیان کمک‌های نقدی شده است. ۳۰۹ هزار مورد هم کمک غیرنقدی به خانواده‌های زندانیان اعطا شده است. ستایشی گفت: در سال گذشته، ۲ هزار و ۸۷۷ دوره حرفه آموزی و اشتغال برای مددجویان برگزار شد. بیش از ۴۷ هزار خانواده شناسایی و به سازمان‌های حمایتی غیردولتی معرفی شدند. در این مدت بیش از ۴۳ هزار پرونده مددجو توسط ممدکاران سازمان زندان‌ها مورد پیگیری قضایی از قرار گرفتند. سخنگوی قوه قضاییه ادامه داد: ۳ هزار و ۲۰۰ خانواده مددجویان به مراکز وکلا و مشاوران حقوقی معرفی شدند تا به صورت رایگان مشاوره دریافت کنند. ستایشی با اشاره به تحریم بسیج دانشجویی توسط اتحادیه اروپا، اظهار کرد: بسیج دانشجویی در جمهوری اسلامی نماد علمی و عملی مقاومت و جهاد علمی در سنگرهای تاریخ پرافتخار جمهوری اسلامی ایران است. وی افزود: تسری دایره تحریم به جامعه دانشجویی نشانه عجز و ناتوانی و مقابله با رشد و پیشرفت علمی کشور است.

■ رسیدگی سریع و قاطعانه قوه قضاییه به جرائم خشن

وی در پاسخ به این سوال که برای اجرای دستورات رئیس قوه قضاییه در برخورد و محاکمه سریع و قاطع و دقیق با مرتکبان جرائم خشن چه برنامه‌ای دارید، گفت: همانگونه که رئیس قوه قضاییه تأکید کرده است، تعرض به امنیت مردم، ناموس و جان و مال مردم از جمله نکات غیر قابل اغماضی است که با سرعت، دقت و با قاطعیت پیگیری شده و به نتایج پرونده‌های مختومه نیز باید به سرعت رسیدگی شود. ستایشی ادامه داد: دادستان‌ها در این خصوص ماموریت یافتند سرعت عمل و جدیت کامل را در دستور کار قرار دهند. موارد در دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر نیز با رعایت موازین شرعی و قانونی مورد رسیدگی واقع شود. متأسفانه علیرغم تمام تدابیری که اندیشیده شده است، عده‌ای از افراد به ظاهر مشهور، شاید به لحاظ بی اطلاعی از پرونده‌ها و یا خدایی ناکرده برخی از روی قصد یا نادیده انگاشتن جرمی که صورت گرفته است، به حمایت از مجرمین، قاتلین، تروریست‌ها و یا اعضای شبکه‌های فساد و حاملان مواد مخدر و سایر افراد در این راستا مبادرت می‌کنند. سخنگوی دستگاه قضا اظهار کرد: این درحالی است که وقتی تروریست‌ها به عنوان نمونه در گوشه‌ای از کشور مانند سیستان و بلوچستان و سراوان یا هر نقطه دیگر کشور، دست به اعمال تروریستی زده و خانواده و فرزندان این کشور را داغدار می‌کنند و خط قرمزها را رد می‌کنند، دیگر مماشات با قاتلین مطلقاً وجهی ندارد. مردم انجام مسئولیت ما را در این زمینه مجدداً طلب می‌کنند.

■ آخرین وضعیت پرونده شهادت شهید شهرکی

وی با اشاره به حادثه تروریستی اخیر در سراوان گفت: این حمله تروریستی منجر به شهادت شهید شهرکی، رئیس پلیس آگاهی شهرستان سراوان و همسرش گفت: آن‌ها توسط افراد ناشناس با خودرویی که فاقد پلاک بوده مورد اصابت چند گلوله قرار می‌گیرند و آقای شهرکی به شهادت رسیده و همسر وی نیز جراحی شدیدی پیدا می‌کند که در بیمارستان شهید می‌شود. پس از تحقیقات و رصد اطلاعاتی که صورت گرفت تعداد ۴ نفر از مرتبطين گروهک تروریستی جیش الظلم همگی به اتهام حمل و نگهداری سلاح، تحصیل مال مسروقه و معاونت در قتل عمدی و عضویت و هواداری از گروهک جیش الظلم تفهیم اتهام می‌شوند و قرار بازداشت موقت آن‌ها صادر می‌شود و هم اکنون نیز در زندان هستند و پرونده در حال تکمیل تحقیقات مقدماتی و رسیدگی به این پرونده و شناسایی سایرین هم با همکاری دستگاه‌های ذی‌مداخل و ضابطان قوه قضاییه ادامه دارد و نتیجه این موارد اطلاع رسانی خواهد شد.

■ اقدامات قوه قضاییه در رابطه

با اجرای طراحی نظام فضای مجازی

ستایشی در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه یکی از وظایف قوه

است. سخنگوی قوه قضاییه تصریح کرد: از مجلس شورای اسلامی درخواست داریم تا طرح مبارزه با اخلاک‌گراان اقتصادی را به صورت ویژه و به فوریت مورد بررسی قرار دهند. ستایشی در پاسخ به سوالی در مورد دیدگاه قوه قضاییه در مورد تعطیلی‌های مکان‌های عمومی و کسب و کارها گفت: همه توجه قوه قضاییه به این نکته استوار است که فرایندهای رسیدگی با رعایت موازین شرعی و قانونی است و این امر فصل الخطاب است.

ستایشی با بیان اینکه بی توجهی به قانون و مقررات قطعاً مورد تأیید ما نخواهد بود، در ارتباط با موضوع پلمب اماکن عمومی و تجاری متخلف گفت: در قوانین مختلف به این موضوع توجه شده است به عنوان نمونه ماده ۱۷ قانون نظام صنفی و بند ۵ ماده ۲۸ این قانون و در قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران برای این موضوع پیش بینی‌های لازم صورت گرفته است از این رو اگر اقدامات ما مطابق قانون باشد قابل دفاع و ساری جاری خواهد بود.

وی تصریح کرد: ما معتقدیم در شرایط کنونی بر اساس همین موازین عمل شده است، در قانون عفاف و حجاب اگر مجلس اعلام وصول کند و در مجلس به تصویب برسد جامع است همه نکات مدنظر است که مد نظر قانونگذار است و مجریان به آن متمسک می‌شود که کار قانونی شفاف و ظابطه‌مند شود. وی گفت: برخی از پرونده‌ها باید به مرجع قضایی حسب مورد و

بر اساس صلاحیت‌های مقرر قانونی ارسال شود، بعضی از موارد در درجات ۷ یا ۸ است که مستقیم به دادگاه صالح و ارسال می‌شود، مقررات موضوع ماده ۱۹ ناظر بر درجات است، مقررات موضوع ماده‌های ۴۵ و ۴۶ قانون آیین دادرسی کیفری و موضوع قانون مجازات اسلامی، مقررات تبصره ذیل ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی، مقررات موضوع ماده ۴ قانون کاهش مجازات حبس، مقررات ماده ۶ کاهش مجازات حبس که ماده ۴ ناظر بر توسعه ماده ۲۳ قانون مجازات اسلامی است، ماده ۶ ناظر بر ماده ۳۷ قانون مجازات اسلامی است.

وی ادامه داد: همه این‌ها احصا و مجازات‌های تکمیلی به شرح مقرر در قانون ۲۳ مجازات‌های اسلامی مشخص شده است. ستایشی گفت: می‌توان به صورت ظابطه‌مند کسانی را که مرتکب جرم می‌شوند و اعمال آن‌ها مجرمانه است یعنی قانونگذار برای این افعال مجازات تعریف کرده و جرم تلقی می‌شود می‌توان مجازات‌های تکمیلی در دادگاه قرار دهید و این توسط مقام قضایی صورت و مورد حکم قرار می‌گیرد در خصوص عدم رعایت موضوعات الزامات مربوط به حجاب چنانچه در اماکن، مغازه‌ها و فروشگاه‌ها صورت بگیرد مشابه همین، در بحث قوانین نیروی انتظامی و قانون نظام صنفی و مقرراتی که ذکر شد مورد نظر قرار گرفته است. وی با بیان اینکه مردم بزرگوار و هوشمندی داریم که عاقلانه عمل می‌کنند قطعاً راهی با این هنجارها و ناهنجاری‌های

و هنجار شکنان ندارند گفت: این مردم خود جلوی هنجارشکنی را میگیرند توجه می‌دهند و نصیحت میکنند بر اساس موازین شرعی و قانونی نه خارج است.

ستایشی گفت: یک عده هنجارشکن که وجود دارند مجرمینی هستند که مجرمیت آن‌ها سازمان یافته، شبکه‌ای که در برخی جاها برخی کارها را می‌کنند و دنبال هنجار شکنی هستند که انگیزه‌های آنان فتنه جویانه است.

وی گفت: متأسفانه کسانی هستند که هنجارشکنی می‌کنند در این حوزه با سرویس‌های بیگانه و سرویس‌های جاسوسی و آن‌هایی که دشمنان قسم خورده این نظام هستند همسو و دنبال اخلاک در امنیت و به هم ریختگی امنیت روانی مردم هستند. سخنگوی قوه قضاییه افزود: بر اساس تحقیقاتی امنیتی و اطلاعاتی که شده باید این افراد از دیگران جدا مشخص شود و حسب مورد تعقیب شوند و مجازات شرعی و قانونی خود برسند و به این مجازات هم مراجع قضایی هم رسیدگی و مجازات را تعیین می‌کند.

وی ادامه داد: جرم را مراجع قضایی رسیدگی و حسب مورد و در حدود صلاحیت و مجازات قانونی حسب مورد پس از احراز کامل طبق موازین شرعی و جامع مقررات قانونی صادر خواهند کرد. ستایشی گفت: مردم ما شریف، متدین و خدا ترس هستند و این وضع که موجب نگران شده است سامان پیدا می‌کند.

اولویت پژوهشگاه قوه قضاییه در سال ۱۴۰۲

اجرای آزمایشی ایده زندان ترمیمی

بگیرد تا علاوه بر این که مصالحه زودتر انجام شود، وی از حالت انفعالی به فردی فعال تبدیل شود. حجت الاسلام والمسلمین هادی تصریح کرد پژوهشگاه در سال جاری، این ایده را در اقدام مشترک با سازمان زندان‌ها در هشت استان به صورت آزمایشی اجرا خواهد کرد.

■ مبنای آموزش در پژوهشگاه، «پژوهش محور» است

وی با بیان این که «آموزش و نوآوری» یکی دیگر از برنامه‌های محوری پژوهشگاه در سال ۱۴۰۲ است، تأکید کرد: اگرچه فرایند اصلی آموزش در قوه قضاییه به عهده منابع انسانی است، اما در پژوهشگاه، مبنای آموزش ها، پژوهش محور تعریف شده است. وی ادامه داد: برای «مردمی شدن نظام قضایی» که در بیانات مقام معظم رهبری به آن تصریح شده است، سطح دانش حقوقی شهروندان باید افزایش یابد که هم به نفع خودشان و هم نظام قضایی خواهد بود؛ این دانش، حجم مراجعه و ورودی پرونده‌ها را کاهش داده و مشکل اطلاع دادرسی را رفع می‌کند. رئیس پژوهشگاه قوه قضاییه اضافه کرد: آگاهی‌های حقوقی از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی پژوهش محور در مرکز آموزش و نوآوری پژوهشگاه دنبال می‌شود و هم اکنون دوره‌های کاربردی با حضور اساتید و قضات با تجربه برای ارتقاء دانش حقوقی اصناف، بانک‌ها و گروه‌های مختلف اجرا می‌شود. میزان

تدوین لایحه قضایی و متن مدون سیاست جنایی در ایران و نیز ترسیم خط مشی کلی حاکم بر نظام عدالت کیفری موثر واقع شود. وی «قضا زدایی» را یکی از برنامه‌های اولویت دار پژوهشگاه دانست و گفت: برخی موضوعات، صیغه قضایی ندارند و برای کاهش حجم پرونده‌ها باید به خارج از دستگاه قضا واگذار شوند، اما هر نهادی که قرار است در این حیطه مشارکت کند باید مشخص شود. وی «تدوین الگوی دادرسی مبتنی بر قضای اسلامی» را از دیگر برنامه‌های پژوهشگاه قوه قضاییه در سال جاری عنوان کرد و گفت: این الگو که در سند تحول به عنوان یک تکلیف آمده است، جایگاه مهمی دارد و پژوهشگاه در قالب طرح پژوهشی در حال بررسی ساختار و فرایند فعلی دادرسی و تدوین الگو مبتنی بر قضای اسلامی است.

■ اجرای آزمایشی ایده زندان ترمیمی؛ اولین بار در کشور

رئیس پژوهشگاه قوه قضاییه گفت: استان خراسان رضوی برای اجرای آزمایشی «ایده زندان ترمیمی» که برای اولین بار در کشور مطرح می‌شود، اعلام آمادگی کرده است. وی هدف از زندان ترمیمی را کمک به اصلاح فرد دانست و اظهار داشت: در اجرای این ایده تلاش می‌شود فرد با آموزش‌های مهارتی، با افرادی که از او متضرر شده اند، ارتباط

رئیس پژوهشگاه قوه قضاییه تدوین سیاست جنایی جمهوری اسلامی ایران، قضا دایی، اجرای آزمایشی ایده زندان ترمیمی در چند استان و تمرکز بر تدوین الگوی دادرسی مبتنی بر قضای اسلامی را از برنامه‌های اولویت دار سال ۱۴۰۲ پژوهشگاه عنوان کرد. حجت الاسلام والمسلمین مهدی هادی به شناسایی حدود ۵۰۰ نیاز پژوهشی در دادگستری‌های کشور و نهادها وابسته به قوه قضاییه اشاره کرد و گفت: در جلسات مستمر کارشناسی، عناوین اعلام شده به منظور تطبیق با اولویت‌های برنامه‌های سال ۱۴۰۲ در دستگاه قضا دسته بندی و بررسی شد و روسای پژوهشگاه‌ها در گروه‌های تخصصی خود به مرور نیازها و شناسایی موضوعات قابل پژوهش و شکل اجرای آن پرداختند. در نهایت برخی اولویت‌ها برای اجرا در دستور کار پژوهشگاه در سال جاری قرار گرفت.

■ تدوین سند سیاست جنایی جمهوری اسلامی ایران

رئیس پژوهش قوه قضاییه ادامه داد: یکی از طرح‌های مهم پژوهشگاه، طرح ملی تدوین سند سیاست جنایی جمهوری اسلامی است که مرحله اول آن تحت عنوان «سیاست جنایی شفاهی» در شش جلد و در قالب مصاحبه‌های عمقی تخصصی آماده شده و در هفته قوه قضاییه منتشر خواهد شد. این مجموعه به روایت صاحب‌نظران علوم جنایی، اولین و جامع‌ترین روایت شفاهی از حوزه‌های مختلف سیاست جنایی ایران محسوب می‌شود. وی افزود: تمرکز بر «مسائل فقهی» در حوزه سیاست جنایی و «مطالعات تطبیقی» در خصوص اقدامات کشورهای دیگر در حوزه سیاست جنایی از مراحل دیگر این طرح است که در سال ۱۴۰۲ دنبال خواهد شد. رئیس پژوهشگاه قوه قضاییه اظهار امیدواری کرد اجرای این طرح در

دیدار مردمی دادستان تهران با ۱۴۳ نفر از شهروندان

قوه قضاییه و برنامه‌های عملیاتی دادسرا مبنی بر کاهش فاصله مسئولان قضایی با مردم و تکریم ارباب رجوع، روز چهارشنبه هر هفته در ساختمان مرکزی دادسرای عمومی و انقلاب تهران، واقع در میدان ۱۵ خرداد برگزار می‌شود.

هدف از برگزاری این برنامه افزایش نظارت دادستانی بر عملکرد دادسراها و تسریع در گره گشایی از کار مردم است و متقاضیان می‌توانند با مراجعه به ساختمان مرکزی دادسرا و اخذ نوبت قبلی با دادستان و معاونان وی دیدار و گفتگو کنند.

دادستان تهران در دیدار مردمی با ۱۴۳ نفر از شهروندان، به درخواست‌ها و مشکلات حقوقی و قضایی آنان رسیدگی کرد.

علی صالحی، به اتفاق جمعی از معاونان دادستانی، با حضور در برنامه ملاقات مردمی، ضمن دیدار چهره به چهره با مراجعان و استماع اظهارات آنان، به درخواست‌ها و مشکلات جمعی از شهروندان رسیدگی و دستورات لازم را برای پیگیری پرونده‌ها صادر کرد.

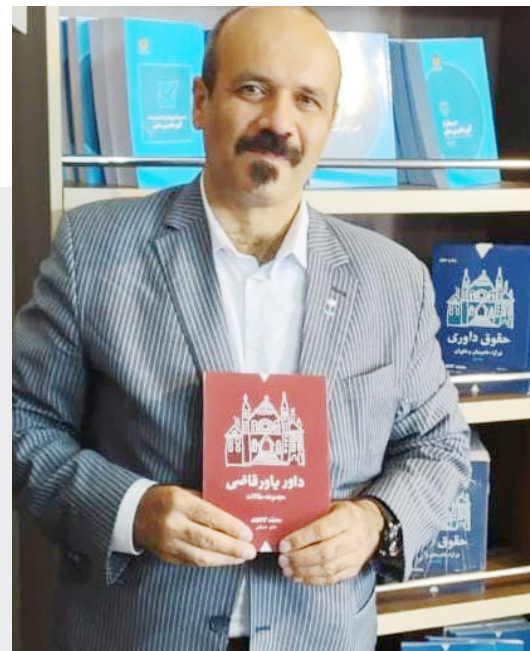
برنامه ملاقات مردمی دادستان تهران، در راستای سیاست‌های

داور یاور قاضی در آراء متقن

«حامی عدالت» با یک نویسنده حقوقی گفت‌وگو کرده است

لیلا جعفری: «حقوق داوری در آراء دادرسان و داوران» به همت انتشارات شهبازی به بازار کتاب راه پیدا کرده است. این اثر حقوقی در دو جلد منتشر شده و در مجموع ۱۰۸۳ صفحه دارد. از خصوصیات چاپ دوم این اثر، قطع وزیری و شمارگان هزار نسخه و همچنین بهره‌گیری از جلد سخت گالینگور و جلد شومیز به شمار می‌رود. دو جلد این کتاب با جلد سخت، با قیمت پشت جلد ۲۷۰ هزار تومان فروخته می‌شود.

این اثر حقوقی، دیباچه‌ای از ربیعا اسکینی را داراست و به قلم محمدکاوند نوشته شده است. «عملکرد داور از برائت تا اشتغال»، «داور یاور قاضی»، «جرح داوران دیوان داوری دعاوی ایران ایالات متحده» از آثار دیگر کاوند، داور مستقل ایرانی محسوب می‌شود. معرفی اثر نام‌برده و نگاهی به چاپ کتب حقوقی در کشور و نگارش و تالیف این دسته از آثار مکتوب، بهانه‌ای برای گفت‌وگوی هفته‌نامه با این مولف و پژوهشگر دکتری حقوق بین‌الملل شد. با هم حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانیم.

از زمانی که برای نگارش کتاب صرف کردید بفرمایید.

نگارش کتاب حدود دو سال زمان برد و شاید تعجب کنید که بگویم این اثر دو بار حروفچینی شد، ولی از آنجا که می‌خواستیم اطلاعات ارائه شده در کتاب برای مخاطب کامل باشد هر دو بار هم ویرایش را به هم زدیم و از سر انجام دادیم. برای مصداق این گفته، نسخ قبلی کتاب موجود است که بیست و پنج بار نمونه و ماکت کتاب تهیه شد و هر بار اصلاح انجام می‌دادم و مطالب را به‌روز می‌کردم.

این دقت نظر را در کتاب‌های دیگر هم اعمال کرده‌اید؟

بله. برای نمونه چاپ دوم کتاب «عملکرد داور از برائت تا اشتغال» به فروش رفته و تمام شده است و برای چاپ سوم در حال ویرایش دوباره هستیم. در این باره از یکی از دوستان متخصص و فاضل درخواست کرده‌ام تا کتاب را مطالعه کنند و امیدوارم با توجه به توصیه‌های خوبی که خواهند داشت بتوانم ویرایش بهتری برای چاپ سوم کتاب داشته باشم. به امید خدا تا پاییز ویرایش سوم این کتاب به بازار خواهد آمد.

به طور معمول هر نویسنده‌ای نخستین اثرش را برای همیشه به خاطر دارد. نخستین باری که نوشته‌ای از شما در مطبوعات یا اثری مکتوب چاپ شد چه وقت بود؟

اولین بار که نوشته‌ای از من چاپ شد در سال ۱۳۸۳ و در کتاب ماه ادبیات و فلسفه بود. در آن شماره دو نوشته همزمان با هم از من منتشر شد.

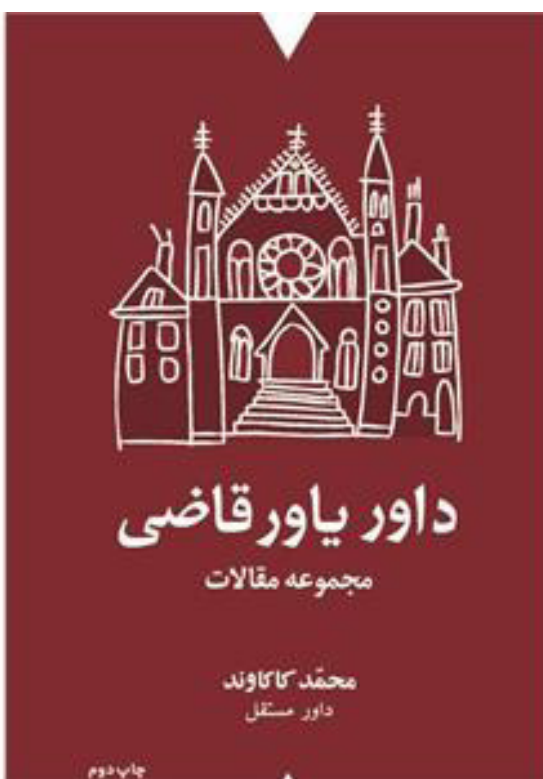
دلیل انتخاب موضوع کتاب «حقوق داوری در آراء دادرسان و داوران» چه بود؟

دلیل آشنایی‌ام با موضوع این کتاب به سال ۱۳۷۳ برمی‌گردد که کارم را در نهاد ریاست‌جمهوری و دفتر خدمات بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران شروع کردم. یازده سال در آن نهاد و در بخش تحقیقات کار کردم که این فعالیت سبب شد که هم از لحاظ عملی و هم از لحاظ نظری در دل موضوع قرار بگیرم؛ آن هم در زمانی که هنوز بحث داوری رایج نبود و به ندرت کسی از آن اطلاع داشت.

افزون بر کار در دفتر خدمات بین‌المللی ریاست جمهوری، خدمت در هیئت داوری بورس فلزات تهران و خدمت در مرکز داوری اتاق ایران باعث شد که تا جای ممکن عمل و نظر با یکدیگر ترکیب شود و من بیشتر در این موضوع تفکر و پژوهش داشته باشم.

این را نیز اضافه کنم که قصد نداشتم کتاب بنویسم تا این که در سال ۱۳۹۳ به تشویق یکی از دوستانم یعنی جناب آقای محمد ناصح که هرگز لطف ایشان را فراموش نمی‌کنم، قانع شدم تا کتابی بنویسم. مقدمه آن کتاب مقدمه‌ای بر حقوق و رویه داوری بود که شهر دانش آن را منتشر کرد.

ادامه در صفحه بعد

خوانش بخشی از کتاب

حقوق داوری در آراء دادرسان و داوران، جلد دوم، صفحه ۳۷۵

این است که در آن و خواهی و رسیدگی غیابی نداریم. پس چنانچه یک طرف قرارداد داوری معمولاً خواننده در داوری شرکت نکند بعد از صدور رای داوری نمی‌تواند از داور تقاضای واخواهی کند؛ داور هم نمی‌تواند در رای خودش تغییری ایجاد کند. اما با غیبت یا عدم حضور خواننده داور باید برای هر اقدامی خواننده را هم مطلع کند؛ گویی در داوری حاضر است! یعنی داور هرگز نباید نیامدن و شرکت نکردن خواننده را در جریان داوری استصحاب کند و خودش را از آگاه کردن وی از تصمیم‌هایی که در جریان رسیدگی می‌گیرد بی‌نیاز بداند و عدم حضور خواننده را تا پایان رسیدگی‌اش مسلم بداند. دادگاه داوری تمام تصمیمات و کوشش‌هایی که برای تشویق خواننده به شرکت در جریان داوری کرده است در رای داوری باید به آن اشاره کند؛ مخصوصاً اگر استحقاق خواهان بر وی احراز شود و قصد محکوم کردن خواننده را داشته باشد؛ باید به‌خوبی تصمیمی موجه و مستدل صادر کند که چگونه به چنین نتیجه‌ای رسیده است. چنانچه بعد از صدور رای داور محکوم علیه غایب حضور پیدا کند؛ داور چون سمتش از بین رفته نمی‌تواند به اعتراض محکوم‌علیه غایب رسیدگی کند و محکوم علیه چاره‌ای ندارد که برای اعتراض به رای به منظور ابطال آن به دادگاه صالح مراجعه کند. این تذکر لازم است که غیابی بودن رای داور و عدم حضور خواننده اصولاً جهت ابطال رای داور نیست و معترض باید جهت دیگری برای ابطال رای اعلام کند. ۷۴۱ یا رای داور به علتی از اساس باطل باشد. با در نظر گرفتن این نکته رای غیابی هم یکی از مصادیق رای نهایی محسوب می‌شود.

گفتار اول: انواع رأی / همانند دستورهای دادگاه داوری که نوع بخصوصی نیستند و بسته به مورد دستورهای مختلفی صادر می‌کند؛ آراء دادگاه داوری هم قالب یکسانی ندارد و ممکن است در جریان رسیدگی یا پس از پایان رسیدگی یکی از آراء ذیل را صادر کند:

۱- رأی نهایی ۲- رأی جزیی یا مقدماتی ۳- رأی سازشی ۴- رأی تفسیری ۵- رأی تصحیحی ۶- رأی تکمیلی

در ذیل به اختصار این آراء را توضیح می‌دهیم.

بند اول: رأی نهایی / مقصود از رأی بطور مطلق رأی نهایی است. با این تصمیم دادگاه داوری تمام اختلافات طرف‌ها را حل و فصل می‌کند و برای آن‌ها به نحو الزام آور و قطعی تعیین تکلیف می‌کند. به رأی نهایی در صورت لزوم می‌توان در دادگاه صالح اعتراض کرد و اصولاً با احراز وجود یک یا چند سبب از اسباب ابطال رای داوری؛ دادگاه حکم به ابطال آن خواهد داد.

صدور رأی سبب می‌شود که سمت داور یا داوران زائل شود و بعد از آن نمی‌توانند دخالتی در موضوع کنند و نه تغییری در رأی بدهند مگر آن که از داور صدور رأی تفسیری، تصحیحی یا تکمیلی بنا به مورد درخواست شود. پیشتر اشاره کردیم که غالباً در داوری رسیدگی یک درجه‌ای است. یکی از آثار یک درجه‌ای بودن داوری

چیست و بازیگران آن کیستند؟ از ابتدای جریان داوری چرا باید به عنوان داور، روش حل و فصلی داشته باشیم؟ داوری چه مزایایی دارد و چگونه می‌شود داوری کرد؟ اما در کتاب عملکرد داور از برانت تا اشتغال، کتاب را برای کسی نوشته‌ام که می‌داند داوری چیست و در واقع با حقوق داوری آشنایی دارد. کتاب ۳۵۰ توصیه دارد که توصیه‌های ریزی هم هستند و بی‌پرده بگویم که ثمره کارکردن با کارآموزانی است که در طول بیست و پنج سال داشته‌ام. در واقع توصیه‌هایی است که به این دوستان کرده‌ام و تجاربی که از آموزش و فعالیت در بخش‌های مختلف داشته‌ام. این ۳۵۰ توصیه شاید هر کدام چهار پنج خط باشد و یا کمی بیشتر. در ویرایش و چاپ سوم از ۳۵۰ توصیه گذشته‌ایم و به تعداد آن‌ها اضافه شده است.

مخاطب این اثر چه کسی است؟

مخاطب این کتاب عموم حقوق‌دانان ایرانی هستند. ایرانی به این دلیل که زبان کتاب فارسی است. قضات، داوران، وکلای دادگستری و دانشجویان حقوق علاقه‌مند به روش داوری می‌توانند به این کتاب مراجعه کنند.

نثر و شیوایی و روانی آن مقوله‌ای است که شاید در برخی کتب تخصصی مانند کتب حقوقی، کمتر مورد توجه مولف قرار بگیرد. شما در نوشتن اثر خود تا چه اندازه به این مقوله توجه داشته‌اید؟

تلاش کردم تا کتاب را ساده بنویسم. تصورم این است که حتی از این گفت‌وگویی که الان در حال انجامش هستیم کتاب نثری ساده‌تر دارد. بر خلاف برخی از نویسندگان حقوقی محترم که از اصطلاحات حقوقی سنگین استفاده می‌کنند، تلاش کرده‌ام تا به زبانی ساده محتوای علمی کتاب را ارائه کنم. گه‌گاه برای این که موضوع با درک بیشتری همراه باشد، ضرب‌المثلی به کار برده‌ام و یا یکی دو بیت شعری بسته به مورد نوشته‌ام. برای مثال این بیت حافظ را خیلی دوست دارم که: «در کف شیر نر خونخواره‌ای / غیر تسلیم و رضا کو چاره‌ای؟». این بیت را جایی به کار می‌برم که طرفین شخصی را به عنوان داور انتخاب کرده‌اند که متخصص نیست و با وجود نداشتن تخصص و دانایی، چنین مسئولیتی را عهده‌دار شده است. ببینید این بیت حافظ چه قدر با این موضوع هماهنگ است!

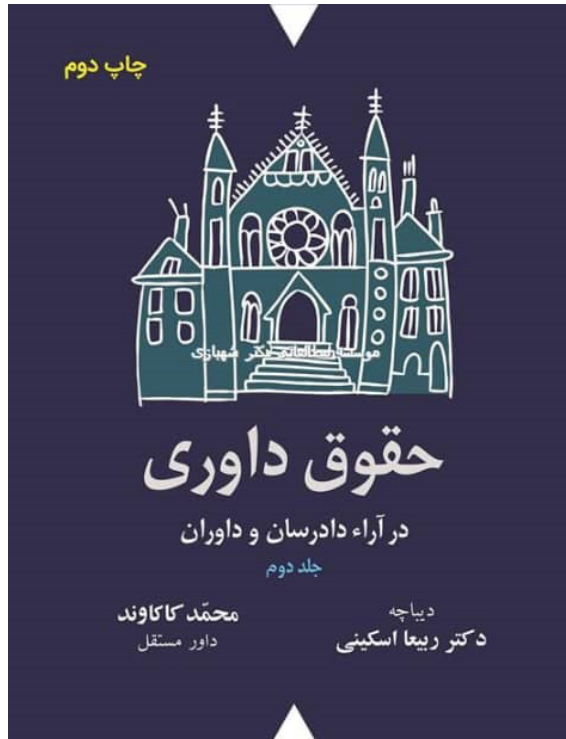
درباره نتایجی که از تحقیقات خود در رابطه با موضوع کتاب به دست آورده‌اید توضیح دهید و بفرمایید شرایط فعلی حقوقی کشور در این باره چگونه است؟

اگر بخواهم بگویم که در تحقیقات خود به چه نتایجی دست پیدا کرده‌ام باز هم می‌توانم از مقدمه تحلیلی کتاب نام ببرم. وضع فعلی حقوقی کشور و آینده آن را در همان پنجاه و دو سه صفحه توضیح داده‌ام. بی‌پرده بگویم، دوستانی که این مقدمه را خوانده‌اند معتقد هستند که این مقدمه در این باره نگاه انتقادی دارد.

به عنوان مولفی که ناشر نیز هست، روند چاپ کتاب‌های حقوقی در کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اگر بخواهم به طور کلی از روند چاپ کتاب در ایران صحبت کنم باید بگویم که گران بودن قیمت کاغذ که اکنون آمار دقیقی از قیمت آن ندارم، سنگین است و خواه ناخواه بر مخاطب کتاب نیز اثر خواهد گذاشت؛ زیرا سبد خانوار با گرانی کتاب جایی برای کتاب پیدا نخواهد کرد، ولی خوشبختانه درباره کتاب‌های تخصصی این شرایط شاید بهتر باشد چون حقوق‌دانانی که خواه به عنوان قاضی یا داور یا وکیل مشغول به فعالیت هستند، کتاب را تهیه می‌کنند و برای مطالعات خود مورد استفاده قرار می‌دهند. در این میان برای آن دسته از دانشجویان حقوق که درآمد خوبی ندارند فکر می‌کنم خرید این کتب کمی سخت باشد. در این باره شاید لازم باشد اختصاص بن دانشجویی و حمایت‌هایی از دست برای این عزیزان که نیاز مبرم به تهیه کتب حقوقی دارند، بیش از پیش صورت بگیرد.

چاپ دوم

کتاب‌های دیگرتان چه طور؟ مقدمه مفصل است؟

بله. کتاب عملکرد داور از برانت تا اشتغال هم مقدمه تحلیلی دارد و در ابتدای آن آشنایی خودم با موضوع کتاب را برای خوانندگان توضیح داده‌ام. برای نمونه این مورد که در دانشکده حقوق در زمانی که دانشجوی بودم و درس داوری نداشتیم اولین داور ایرانی که دیدم که بوده است! چنانچه مخاطب محترم علاقه داشته باشد می‌تواند به آن مقدمه تحلیلی (عملکرد داور از اشتغال تا برانت) مراجعه کرده و آن‌جا این توضیح را مشاهده کند که مثلاً وقتی به دانشکده حقوق وارد شدم و پس از آن به دفتر ریاست جمهوری رفتم، در طول بیست و پنج سال، مسائل و مشکلات تشکیل دهنده‌ی پرونده‌هایی که دیده‌ام چه بوده است. در یک صفحه اتفاقاتی که در این زمینه افتاده است و هر یک از آن اتفاقات می‌تواند برای خودش سوژه‌ی نوشتن کتابی دیگر باشد، را توضیح داده‌ام.

از کدام منابع بیشتر استفاده کرده‌اید؟

در نگارش کتاب به منابع فارسی و انگلیسی استناد کرده‌ام و در جاهایی که مباحث به دکتترین مربوط می‌شود از منابع خارجی بیشتر استفاده کرده‌ام. اما آن‌جا که از رویه قضایی و رویه داوری استفاده و صحبت می‌کنم، آرای دادگاه‌های دادگستری ایران و آرای داوران ایران را مورد استناد قرار داده‌ام و از آن‌ها نام برده‌ام.

در تحقیق، توجه شما به آثار کدام مولفان بوده است؟

کتاب‌های خارجی مولفانی که پیش‌تر نام برده‌ام، آلن ردفر و مارتین هانتز برایم الهام‌بخش بوده و از آثارشان بهره برده‌ام. شخصاً علاقه زیادی به نظرات و کتاب‌های این دو حقوقدان دارم و باری دیگر تاکید می‌کنم که خوشحالم که به عنوان یک ایرانی و یک حقوق‌دان ایرانی پای خود را گذاشته‌ام جای پای این دو. این کتاب در دنیای داوری تجاری بین‌المللی شهره عام و خاص است. تلاش کرده‌ام تا به قدر و اندازه خود برای دیگر حقوق‌دانان فارسی زبان این کتاب را تهیه کنم، بدون این‌که رنگ و بوی ترجمه داشته باشد. در منابع فارسی نیز دو جلد گزیده آرای مرکز، داوری اتاق ایران هم برایم مفید بود. این دو جلد کتاب نیز که خودم گردآوری‌شان را انجام داده‌ام در نگارش این اثر که درباره‌اش حرف می‌زنیم برایم مفید و موثر بود.

به عنوان مولف اثر «عملکرد داور از برانت تا اشتغال» این دو کتاب را در مقایسه با هم چگونه معرفی می‌کنید؟

«حقوق داوری در آرای دادرسان و داوران» کتابی است تحلیلی اما کتاب «عملکرد داور از برانت تا اشتغال» کتابی است عملگرایانه. در کتاب حقوق داوری در آرای دادرسان و داوران، می‌خواهم از این صحبت کنم که حقوق داوری

به این نکته اشاره کردید که مقوله داوری حتی در سال ۱۳۷۳ خیلی هم شناخته شده نبود، پس مقوله داوری از چه وقت در کشور شناخته شد؟

یادم هست در دانشگاه حقوق درسی به عنوان حقوق داوری نداشته‌ایم و تا جایی که به یاد دارم از سال ۱۳۸۰ به بعد این عنوان در برخی از دانشکده‌ها اضافه شد. به دلیل گرایشی که به این موضوع پیدا کرده بودم حتی رساله فوق‌لیسانس را نیز در موضوع مرتبط کار کردم که جرح داور بود.

درباره حقوق داوری کدام ادسته از کتاب‌ها برای شما مفیدتر بود؟ آثار مولفان خارجی و یا ایرانی؟

در حوزه حقوق داوری کتاب به زبان فارسی انگشت‌شمار است و ناچارم بگویم که برخی از کتاب‌های دیگری که با این عنوان در بازار می‌بینیم سطحی است و بیشتر شرح قانون به شمار می‌رود و قابل مقایسه با آثار خارجی نیست. برای مثال آلن ردفرن و مارتین هانتز دو تن از نویسندگان سرشناس هستند که به زبان انگلیسی حقوق داوری تالیف کرده‌اند. اخیراً آقای گری‌بورن هم که داور هستند و هم چهره سرشناسی در این حوزه به شمار می‌روند، کتابی با عنوان حقوق داوری ارائه کرده‌اند که مفصل است. ایشان در این زمینه اثری سه جلدی که در مجموع چهار هزار صفحه است و همین‌طور کتابی مختصر با تعداد صفحات ۴۵۰ صفحه دارند. این دو عنوان کتاب که در مجموع چهار جلد است در قطع وزیری منتشر شده‌اند.

در تحقیقات خود از مصاحبه نیز بهره برده‌اید؟

در تحقیقات مصاحبه نداشته‌ام چون روشم مصاحبه نبوده است ولی از عقاید علما و رویه قضایی و رویه داوری به شکل مراجعه به منابع مکتوب، اسناد، کتب، استفاده کرده‌ام.

به عنوان مولف و پروردگار اثر، آن‌چه در نگارش این کتاب مد نظرتان بوده است، چیست؟

کوشش کرده‌ام تا برای خواننده و مخاطب توضیح دهم که موضوع حقوق داوری چیست و بازیگران آن کیستند و چه بحث‌هایی در آن مطرح می‌شود و در واقع فایده داوری چیست. از آرای دادگاه‌های دادگستری و آرای داوران ایرانی در این کتاب استفاده کرده‌ام. چون در دسترس هستند. قاضی ایرانی، وکیل ایرانی دانشجوی حقوق ایرانی منابعی را می‌بیند که در دسترس اوست و بنای کار خودم را بر این منابع قرار دادم. به این معنی که تلاش کردم تا کتابی بنویسم ایرانی، نه این که مانند برخی از حقوق‌دانان محترم از کتاب‌های دیگر مطالب و محتوایی را ترجمه کنم و با پانویس ارجاعی دهم به کتاب منبع که ممکن است آن منبع برای همه هم در دسترس نباشد و هرگز مورد مطالعه قرار نگیرد. آرای دادگاه‌ها و آرای داوران را هم موضوعی نقل کرده‌ام و هم موضوعی آن‌ها را در کنار رعایت ادب، شجاعانه مورد نقد قرار داده‌ام.

بخشی از کتاب را به انتخاب خود برای آشنایی مخاطبان هفته‌نامه معرفی کنید.

اگر بخواهم بخشی از کتاب را معرفی کنم، می‌توانم از مقدمه کتاب یاد کنم که مقدمه‌ای تحلیلی دارد. نوشتن مقدمه تحلیلی را از استاد هدایت‌الله فلسفی آموختم که ایشان خیلی به گردن من حق دارند. مولف به طور معمول وقتی نگارش کتاب را تمام کرد و کار تمام شد برگشته و مقدمه‌ای می‌نویسد که در واقع بگوید در کتاب چه نوشته است! در مقدمه تحلیلی نویسنده می‌خواهد مخاطب را با خود به یک جایگاه بالاتر ببرد و از آن منظر، به او نشان دهد که کلیت محتوای کتاب چیست و چه می‌خواهد بگوید. بعد از مقدمه تحلیلی مسائل و موضوعات مرتب و منظم باز می‌شود تا مخاطب بتواند به طور مشروح ببیند که چه پیش رو دارد. مقدمه تحلیلی در کتاب «حقوق داوری در آرای دادرسان و داوران» در حدود ۵۳ صفحه است.

بنابراین شما به مقدمه اهمیت زیادی می‌دهید. در

مقررات دارویی و نحوه برخورد با متخلفان و مجرمان این عرصه

محمدعلی طیبی سورکی
وکیل پایه یک دادگستری

قبل از بیان مقررات مربوط به دارو و همچنین خرید و فروش و توزیع آن و تخلفات مربوط در این زمینه، باید نسبت به یکسری از اصطلاحات، آگاهی لازم بدست آوریم.

■ پروانه ثبت دارو، به چه جوازی گفته می‌شود؟

مجوزی که برای تولید و یا واردات دارو و با تأیید کمیسیون قانونی پس از طی فرآیند ثبت و تعیین قیمت، طبق مقررات برای یک دارو به نام یک شخص حقوقی واجد شرایط و برای یک دوره زمانی معین توسط سازمان صادر می‌شود.

و منظور از صاحب پروانه دارو کیست؟ (ثبت کننده): شخص حقوقی که مجوزهای لازم را به منظور ثبت دارو با هدف تولید و یا واردات از سازمان دریافت کرده است.

و ضمناً، تولید کننده: شخص حقوقی که دارای شرایط سخت افزاری و نرم افزاری مناسب مطابق با اصول بهینه تولید بوده و مجوزهای لازم را از سازمان کسب کرده باشد.

و واردکننده: شخص حقوقی که دارای شرایط سخت افزاری و نرم افزاری مناسب بوده و مجوزهای لازم به منظور واردات داروهای ثبت شده را از سازمان دریافت کرده است.

آزمایشگاه مرجع: مرکز آزمایشگاههای مرجع کنترل غذا و دارو سازمان

مطابق ماده ۲ و تبصره ذیل آن از آیین نامه ثبت دارو در سازمان غذا و دارو؛ شرکت هائی که در اداره کل ثبت شرکتها و موسسات غیر تجاری به ثبت رسمی رسیده‌اند، با داشتن شرایط ذیل پس از اخذ رأی از کمیسیون قانونی مجاز به ثبت دارو به منظور تولید و یا واردات آن می‌باشند:

الف) ارائه مستندات ثبت شرکت با موضوع فعالیت‌های دارویی مرتبط با تولید و یا واردات دارو به تشخیص سازمان - نداشتن سوء پیشینه کیفری موثر اعضای هیات مدیره و مدیرعامل

- معرفی مسوول فنی واجد شرایط طبق ضوابط سازمان - دارا بودن شرایط و امکانات فنی و اجرایی مناسب مطابق ضوابط ابلاغی سازمان

و در تبصره آن آمده؛ شرکت‌های صاحب پروانه مجاز هستند طبق ضوابط اعلام شده از سوی سازمان، نسبت به توزیع داروهای خود از طریق شرکت‌های توزیع کننده مجاز اقدام نمایند.

موافقت اصولی برای متقاضیان ایجاد واحد تولید دارو با ارایه مستندات ثبت شرکت با موضوع فعالیت تولید دارو و با تصویب کمیسیون قانونی به مدت سه سال صادر گردیده که با نظر کمیسیون قانونی قابل تمدید می‌باشد.

شایان ذکر است؛ متقاضیان در صورتی می‌توانند اقدام به دریافت پروانه تاسیس واحد تولیدی نمایند که مجوز لازم را با رعایت شرایط ذیل از کمیسیون قانونی دریافت نموده باشند:

الف) داشتن موافقت اصولی ایجاد واحد تولید دارو از سازمان کسب مجوز از وزارت صنعت، معدن و تجارت

نداشتن سوء پیشینه کیفری موثر اعضای هیات مدیره و مدیر عامل - تایید شرایط مناسب تولید توسط کارشناسان و بازرسان طبق ضوابط ابلاغی

در مورد شرکت‌های دانش بنیان مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری ارائه مجوز وزارت صنعت، معدن و تجارت ضرورت ندارد.

نکته قابل توجه اینکه؛ پروانه تاسیس واحد تولید دارو پس از احراز شرایط و کسب رأی از کمیسیون قانونی صادر خواهد شد. بهره برداری از واحد تولید دارو منوط به رعایت شرایط GMP و حضور مسوول فنی طبق ضوابط ابلاغی سازمان خواهد بود.

یکی دیگر از موارد قابل توجه؛

ثبت دارو منوط به رعایت ضوابط ابلاغی از سوی سازمان و موافقت کمیسیون قانونی به شرط تایید وجود امکانات سخت افزاری و نرم

افزاری مناسب خواهد بود.

پروانه ثبت داروی صادر شده از سوی سازمان باید حاوی

مرتبه چهارم - لغو موقت پروانه مسئولیت فنی تا مدت سه ماه. - داروخانه باید دارو را از شبکه‌های توزیع تعیین شده از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (شرکت‌های توزیع کننده دارو) تهیه و تدارک نماید. عدم رعایت ضوابط این ماده جرم محسوب شده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم میگردد:

مرتبه اول - اخطار کتبی با درج در پرونده.

مرتبه دوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتبه سوم - جریمه نقدی تا مبلغ پانصد هزار ریال و قطع سهمیه دارویی تا مدت سه ماه.

مرتبه چهارم - تعطیل موقت داروخانه تا مدت یکسال.

مبادله دارو در حد متعارف مصرف یک روز بین داروخانه‌های یک شهر مشمول ضوابط فوق نخواهد بود.

- دارو باید در مقابل نسخه پزشک ارائه شود و ارائه آن بدون نسخه پزشک جرم محسوب شده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم میشود:

مرتبه اول - تذکر کتبی.

مرتبه دوم - اخطار کتبی با درج در پرونده.

مرتبه سوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتبه چهارم - جریمه نقدی تا مبلغ ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتبه پنجم - قطع سهمیه دارویی تا مدت یکماه.

- دارو باید طبق قیمت رسمی برای مصرف کننده، به متقاضی ارائه شود و قیمت هر قلم از داروهای ارائه شده در نسخه درج شود و نسخه نیز به مهر داروخانه مهور گردد و در مورد نسخ بیمه خدمات درمانی کپی نسخه (نسخه دوم) پس از درج قیمت مهر گردد. تخلف از این ماده جرم محسوب شده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌گردد:

الف - گرانفروشی:

مرتبه اول - جریمه نقدی تا مبلغ ۳,۵۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتبه دوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و نصب پارچه به عنوان گرانفروشی.

مرتبه سوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و قطع سهمیه دارویی به مدت یکماه.

مرتبه چهارم - تعطیل داروخانه تا مدت یکسال.

ب - عدم درج قیمت در نسخ بیماران و مهور نمودن آنها:

مرتبه اول - تذکر کتبی.

مرتبه دوم - اخطار کتبی.

مرتبه سوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۳,۵۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتبه چهارم - جریمه نقدی تا مبلغ ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

لیست اقلامی که ارائه آنها بدون نسخه پزشک مجاز میباشد از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام میگردد.

مطابق ماده ۲۰ از قانون تعزیرات حکومتی راجع به امور بهداشتی و درمانی؛ نگهداری و یا عرضه و یا فروش داروهای فاسد و یا تاریخ گذشته که بایستی معدوم شوند، جرم بوده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

الف - عرضه و نگهداری:

مرتبه اول - تذکر کتبی و جمع آوری داروهای فاسد و یا تاریخ گذشته.

مرتبه دوم - جریمه نقدی تا مبلغ یکصد هزار ریال و جمع آوری

مشخصات کامل دارو شامل نام ژنریک دارو (INN)، نام تجاری دارو، شکل دارویی و قدرت دارویی کاربردهای بالینی دارو مطابق فهرست داروهای ایران)، نام صاحب پروانه، نام تولید کننده و یا وارد کننده، نام مسوول فنی، فرمول ساخت، شرایط نگهداری، حجم فرمولاسیون، بسته بندی، عمر قفسه ای، تاریخ تصویب کمیسیون قانونی، قیمت دارو، مدت اعتبار پروانه، تعهدهای صاحب پروانه و سایر شرایط که در متن پروانه قید خواهد شد، باشد.

پروانه ثبت دارو حداکثر به مدت ۴ سال اعتبار خواهد داشت و تقاضای تمدید آن باید شش ماه قبل از انقضای مدت اعتبار به عمل آید. تمدید پروانه منوط به بررسی سوابق کیفی دارو شامل PSUR و کمی دارو (تامین نیاز بازار طبق توافق بعمل آمده با سازمان در مدت اعتبار پروانه) و سایر مستندات مربوط طبق ضوابط سازمان و تصویب کمیسیون قانونی خواهد بود.

هرگونه تغییر در مفاد پروانه ثبت دارو تابع ضوابط ابلاغی سازمان خواهد بود.

نظارت مسوول فنی در کلیه مراحل ساخت و یا واردات دارو الزامی است. در غیر این صورت صاحب پروانه و مسوول فنی پاسخگو خواهند بود.

براساس ماده ۱۱ از آییننامه فوق الذکر؛ اولین سری ساخت هر دارو که برای آن پروانه صادر شده است علاوه بر تایید صاحب پروانه، قبل از ورود به بازار باید به تایید مرکز آزمایشگاههای مرجع و یا آزمایشگاههای مورد تایید سازمان برسد.

اگر چنانچه تخلفی در زمینه دارویی اعم از تولید، فروش، خرید، توزیع و... ایجاد گردد با مرتکب تخلف و بزه برخورد قانونی طبق قانون تعزیرات حکومتی راجع به امور بهداشتی و درمانی صورت می‌پذیرد که به نمونه‌هایی از آن در ذیل اشاره می‌گردد:

- دارو باید دارای پروانه ساخت یا مجوز ورود از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد و عرضه و فروش داروی فاقد پروانه ساخت یا مجوز ورود از طرف داروخانه جرم محسوب شده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌گردد:

مرتبه اول - اخطار کتبی و جمع آوری داروهای غیر مجاز.

مرتبه دوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال و انعکاس مراتب در پرونده.

مرتبه سوم - قطع سهمیه دارویی تا مدت سه ماه.

مرتبه چهارم - تعطیل داروخانه تا مدت یک سال.

داروخانه باید دارای پروانه تاسیس از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد و تخلف از آن جرم محسوب شده و محل مذکور بلافاصله تعطیل میگردد.

عرضه و فروش دارو باید با حضور مسوول فنی انجام گیرد و تخلف از آن جرم محسوب شده و محل مذکور بلافاصله تعطیل می‌گردد. - مسئول فنی باید در ساعات مقرر در داروخانه حضور داشته باشد و تخلف از آن جرم محسوب شده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم میگردد:

مرتبه اول - اخطار کتبی با درج در پرونده.

مرتبه دوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتبه سوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

داروهای فاسد و یا تاریخ گذشته.

مرتب سوم - قطع سهمیه دارویی تا مدت سه ماه.

مرتب چهارم - تعطیل موقت تا شش ماه.

ب - فروش:

چنانچه در سایر قوانین مجازاتهای شدیدتری پیش بینی نشده باشد، علاوه بر جبران خسارت وارده به بیمار:

مرتب اول - جریمه نقدی تا مبلغ ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال و جمع آوری داروهای فاسد و یا تاریخ گذشته.

مرتب دوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و قطع سهمیه دارویی تا مدت یکماه.

مرتب سوم - تعطیل داروخانه تا مدت یکسال.

- در داروخانه نباید غیر از دارو، لوازم بهداشتی و آرایشی، شیرخشک، غذای کودک و لوازم مصرفی پزشکی مجاز، کالای دیگری بفروش برسد. تخلف از ضوابط این ماده جرم بوده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

مرتب اول - تذکر کتبی.

مرتب دوم - اخطار کتبی و درج در پرونده.

مرتب سوم - جمع آوری کالاهای غیر مجاز.

مرتب چهارم - جریمه نقدی تا مبلغ ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ضبط کالاهای غیر مجاز به نفع دولت.

براساس ماده ۲۲ از قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی؛ چنانچه داروخانه لوازم بهداشتی و آرایشی، شیرخشک، غذای کودک و لوازم مصرفی پزشکی مجاز را بیش از قیمت‌های تعیین شده عرضه نماید گرانفروشی محسوب شده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

الف - گرانفروشی تا مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتب اول - جریمه نقدی معادل مبلغ ده هزار ریال.

مرتب دوم - جریمه نقدی معادل مبلغ ده هزار ریال و نصب پارچه در محل واحد به عنوان گرانفروشی.

مرتب سوم - جریمه نقدی معادل مبلغ ده هزار ریال، نصب پارچه در محل واحد و معرفی از رسانه‌های گروهی به عنوان گرانفروشی.

ب - گرانفروشی از مبلغ بیش از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال تا مبلغ ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال:

مرتب اول - جریمه نقدی از مبلغ ده هزار ریال تا پنج برابر میزان گرانفروشی.

مرتب دوم - جریمه نقدی از مبلغ ده هزار ریال تا پنج برابر میزان گرانفروشی و نصب پارچه در محل واحد به عنوان گرانفروشی.

مرتب سوم - جریمه نقدی از مبلغ ده هزار ریال تا پنج برابر میزان گرانفروشی، نصب پارچه در محل واحد و معرفی از رسانه‌های گروهی به عنوان گرانفروشی.

ج - گرانفروشی از مبلغ بیش از پانصد هزار ریال تا مبلغ پنج میلیون ریال:

مرتب اول - جریمه نقدی از پنج تا هشت برابر میزان گرانفروشی.

مرتب دوم - جریمه نقدی از پنج تا هشت برابر میزان گرانفروشی و نصب پارچه در محل واحد به عنوان گرانفروشی.

مرتب سوم - جریمه نقدی از پنج تا هشت برابر میزان گرانفروشی، نصب پارچه در محل واحد و معرفی از رسانه‌های گروهی به عنوان گرانفروشی.

د - گرانفروشی بیش از پنج میلیون ریال:

مرتب اول - جریمه نقدی از هشت تا ده برابر میزان گرانفروشی.

مرتب دوم - جریمه نقدی از هشت تا ده برابر میزان گرانفروشی و نصب پارچه در محل واحد به عنوان گرانفروشی.

مرتب سوم - جریمه نقدی از هشت تا ده برابر میزان گرانفروشی، نصب پارچه در محل واحد و معرفی از رسانه‌های گروهی به عنوان گرانفروشی.

- داروخانه موظف است کلیه کالاهای خریداری شده را مستمراً تا اتمام موجودی عرضه نماید و در صورت خودداری از عرضه به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

مرتب اول - اخطار کتبی با درج در پرونده و الزام به عرضه کالاهای با قیمت تعیین شده.

مرتب دوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتب سوم - قطع سهمیه تا مدت سه ماه.

مرتب چهارم - تعطیل موقت تا یکسال.

- داروخانه موظف است طبق ساعات تعیین شده خدمات مربوطه را ارائه نماید مگر با دلیل موجه و یا با اطلاع کتبی و نظر سازمان منطقه‌ای بهداشت و درمان محل و در غیر این صورت متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

مرتب اول - تذکر.

مرتب دوم - اخطار کتبی با درج در پرونده.

مرتب سوم - جریمه نقدی تا ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتب چهارم - جریمه نقدی تا ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال.

در صورتی که داروخانه قبل از پایان ساعات تعیین شده از ارائه خدمات دارویی خودداری نماید، مرتبه اول تذکر، مرتبه دوم اخطار کتبی و درج در پرونده، مرتبه سوم جریمه نقدی تا ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال مرتبه چهارم جریمه نقدی تا ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

تبصره ۲ - داروخانه‌های شبانه‌روزی در صورت عدم رعایت مفاد این ماده علاوه بر تعزیرات ذکر شده در مرتبه پنجم تا یک سال تعطیل خواهند شد.

در مناطقی که داروخانه منحصر به فرد باشد و داروخانه بر طبق مواد این قانون تا یکسال به تعطیل موقت تعزیر شود، پروانه تأسیس از متخلف سلب و به فرد واجد شرایط دیگری واگذار میگردد و متخلف تا پنج سال حق گرفتن مجدد پروانه تأسیس داروخانه را نخواهد داشت و به هر حال داروخانه نباید تعطیل گردد.

شیرخشک شیرخواران باید دارای مجوز ورود از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بوده و از طریق شبکه‌های توزیع کننده مورد تأیید این وزارت در اختیار داروخانه‌ها قرار گیرد و داروخانه نیز بایستی آن را در اداء دریافت کپون معتبر و با قیمت رسمی به متقاضی ارائه نماید (شیرخشک‌های رژیمی صرفاً بایستی با نسخه پزشک و با قیمت رسمی به مصرف کننده عرضه شود.) تخلف از این امور جرم بوده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

الف - در صورت عدم عرضه شیرخشک، مجازاتهای مذکور در ماده ۲۳ این قانون.

ب - در صورت گرانفروشی، مجازاتهای مذکور در بند الف ماده ۱۹ این قانون.

ج - در صورت عرضه شیرخشک‌های رژیمی بدون نسخه پزشک مجازاتهای مذکور در ماده ۱۸ این قانون.

د - در صورت تهیه و عرضه و فروش شیرخشک شیرخواران بدون مجوز، مجازاتهای مذکور در ماده ۱۳ این قانون.

داروخانه‌های شبانه روزی در صورت عدم رعایت مفاد این ماده علاوه بر تعزیرات ذکر شده در مرتبه پنجم تا یکسال تعطیل خواهند شد.

لوازم و ملزومات پزشکی و دندانپزشکی و آزمایشگاهی که برای تولید و یا وارد کردن آنها از ارز دولتی استفاده شده باشد باید براساس ضوابطی که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین می‌نماید، در مقابل ارائه فاکتور و با قیمت رسمی در اختیار متقاضی قرار گیرد و تخلف از این امور جرم بوده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

مرتب اول - اخطار کتبی و یا جریمه نقدی تا ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و یا هر دو مجازات.

مرتب دوم - جریمه نقدی تا ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتب سوم - جریمه نقدی تا ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

در صورت گرانفروشی متخلف به ترتیب مذکور در ماده ۲۲ این قانون مجازات می‌شود.

شرکتهای توزیع کننده اقلام مذکور در صورتی که در تخلف از ضوابط فوق با تولیدکننده و یا واردکننده مشارکت و یا معاونت داشته باشند متخلف محسوب و به مجازاتهای زیر محکوم خواهند شد:

مرتب اول - اخطار کتبی و ضبط کالا به نفع دولت و پرداخت بهای آن به قیمت رسمی به شرکت مذکور.

مرتب دوم - ضبط کالا به نفع دولت.

مرتب سوم - جریمه نقدی تا ۷۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ضبط کالا به نفع دولت.

این گونه شرکتهای موظف هستند کالاهای موضوع این قانون را در صورتی که با ارز دولتی تولید و یا وارد شده باشند، منحصراً از شرکتهای تولیدی و یا وارداتی مجاز دریافت نمایند، تخلف از این امر جرم بوده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

مرتب اول - اخطار کتبی و ضبط کالا به نفع دولت و پرداخت بهای آن به قیمت رسمی.

مرتب دوم - ضبط کالا به نفع دولت.

مرتب سوم - جریمه نقدی تا ۷۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ضبط کالا بنفع دولت.

شرکتهای توزیعی موظف هستند اقلام توزیعی خود را بر طبق ضوابط اعلام شده در اختیار واحدهای مجاز و یا متقاضیان قرار دهند. تخلف از ضوابط این ماده جرم بوده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

مرتب اول - اخطار کتبی.

مرتب دوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتب سوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

شرکتهای توزیعی موظفند با ارائه فاکتور و به قیمت رسمی کالا را تحویل نمایند. تخلف از این ماده جرم بوده و در صورت گرانفروشی، متخلف به ترتیب مذکور در ماده ۲۲ این قانون مجازات می‌شود و در غیر اینصورت:

مرتب اول - اخطار کتبی.

مرتب دوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

مرتب سوم - جریمه نقدی تا مبلغ ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

براساس ماده ۷ از قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، برای حصول به اهداف و اجرای وظایف مندرج در این قانون و قانون تشکیل وزارت مزبور می‌تواند:

۱. مراکز تحقیقاتی و پژوهشی پزشکی.

۲. شرکت خدماتی برای ارائه خدمات تدارکات تخصصی.

۳ - شرکت خدماتی برای انجام نگهداری و تعمیرات تجهیزات و وسایل و لوازم پزشکی و توانبخشی.

۴. شرکت تولیدی برای پژوهش و ساخت تجهیزات و وسایل و لوازم پزشکی و توانبخشی.

۵. شرکت تولیدی برای تهیه دارو و مواد اولیه دارویی و مواد بیولوژیک.

۶. شرکت خدماتی برای ورود و توزیع دارو و تجهیزات و لوازم پزشکی و توانبخشی.

۷. شرکت خدماتی برای نگهداری تأسیسات حرارتی و برودتی بیمارستانها، دانشگاهها، دانشکدهها و ساختمانهای اداری وزارتخانه در سطح کشور.

۸. شرکت خدماتی برای نظافت بیمارستانها، دانشکدهها و ساختمانهای وزارتخانه در سطح کشور ایجاد نماید.

کارکنان شورای حل اختلاف استخدام می‌شوند

گفت: با توجه به موضوعات جدید برنامه‌های آموزشی حقوقی به صورت تخصصی در زمینه‌های روز از قبیل؛ موضوعات بانکی، بیمه، بورس، صنعتی و معدنی، پولشویی و ... به صورت کارگاهی برگزار می‌شود.

الفت اضافه کرد: در آزمون سال گذشته ۱۰ هزار نفر برای فعالیت در دستگاه قضا جذب شده اند که تا کنون حکم ۳ هزار و ۵۰۰ نفر از آنان صادر شده و ۲ هزار نفر نیز بعد از گذراندن دوره‌های آموزشی شروع به کار کرده اند و هزار و ۵۰۰ نفر نیز تا پایان سال با تجهیز محل کار به صورت تدریجی به مراکز گسیل خواهند شد./ میزان

متناسب با موضوعات روز تربیت کرده ایم که در سال جاری برای آموزش به استان‌های کشور اعزام خواهند شد.

وی بیان کرد: همکاران ما در دادگاه‌ها به صورت شبانه روزی تلاش می‌کنند و بار کمبود نیروی انسانی را نیز بر دوش دارند که امیدواریم با تزریق نیروهای جدید از حجم کاری آنان نیز کاسته شود. الفت تصریح کرد: توسعه دادگاه‌ها و ایجاد حوزه‌های قضایی جدید با در نظر گرفتن نرخ وقوع جرم و میزان اختلافات و دعوی در دستور کار قوه قضاییه قرار دارد.

معاون منابع انسانی و امور فرهنگی قوه قضاییه کشور با اشاره به اقدامات صورت گرفته در جهت افزایش کیفیت دادرسی

معاون منابع انسانی و امور فرهنگی قوه قضاییه کشور از استخدام کارکنان شورای حل اختلاف کشور تا ۵ سال آینده خبر داد. محمد باقر الفت در جمع کارکنان دادگستری استان قزوین اظهار کرد: لایحه شوراهای حل اختلاف در روزهای اخیر در مجلس تصویب شده و امیدواریم بتوانیم با اجرای آن زمینه استخدام اعضا و کارکنان شورای حل اختلاف کشور تا ۵ سال آینده فراهم شود.

معاون منابع انسانی و امور فرهنگی قوه قضاییه کشور ادامه داد: موضوعی که در سند تحول قضایی مورد تأکید قرار گرفته تخصصی شدن محاکم است که به همین منظور مربیانی

با همت دادگستری استان یزد احیای ۶ واحد تولیدی در ۵۰ روز ابتدایی سال ۱۴۰۲ ممکن شد

دستگاه قضا حامی تولید

و... با انجام مکاتبات، برگزاری جلسات، بازدید میدانی و سایر روش‌ها نسبت به پیگیری و رفع این مشکلات در چارچوب قوانین و مقررات اقدام می‌کند.

■ پیگیری سیاست‌مانع زدایی از روند تولید

رئیس کل دادگستری استان یزد، عنوان کرد: با توجه به سیاست‌های کلی قوه قضاییه مبنی بر روان سازی روند تولید و جلوگیری از تعطیلی کارخانجات و شرکت‌ها در این خصوص علاوه بر احیای ۱۰ شرکت تولیدی «رایا تولید فرین، رنگریزی نخ بورقی، آهاران توسکا، زراعت گلدیس، لامپ‌های ال‌ای دی دشتی، سیسام سهند، نان و چیپس زارع زاده، شهد ناز، سها سرام و سنگ تجارت آرمان» در سال ۱۴۰۱، در سالجاری نیز دادگستری استان با رفع مشکلات، موجبات احیا و راه اندازی مجدد واحدهای تولیدی «فجر بتون یزد، سنگ‌های گرانیتی عماد اردکان، پلاستیک زرین، صنایع ساختمانی نصرت، الوندکوه تفت، کشت و صنعت صدف سامه» را نیز فراهم کرده است.

■ تشکیل کارگروه استانی پیگیری اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی قوه قضاییه

دهشیری با اشاره به حمایت دستگاه قضایی استان یزد از شرکت‌های تولیدی و دانش بنیان در سالهای اخیر بیان کرد: در راستای تحقق سیاست‌های دستگاه قضا مبنی بر حمایت از تولید، اشتغال و کارآفرینی و در اجرای مأموریت‌های سند تحول و تعالی قضایی، کارگروه استانی پیگیری اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی قوه قضاییه در استان تشکیل شده است.

وی با تاکید بر اینکه در سال جاری در راستای تحقق شعار سال «مهارت‌ورم و حمایت از تولید» و اجرای دستورات رئیس قوه قضاییه در این زمینه، اقدامات متعددی در دادگستری کل استان یزد انجام شده است، گفت: در ماه‌های پایانی سال گذشته و ۲ ماهه ابتدایی سال جاری، درخواست‌هایی به دبیرخانه ستاد اقتصاد مقاومتی دادگستری استان واصل شده که احیای ۶ واحد تولیدی مذکور در نتیجه بررسی تعدادی از این پرونده‌ها است. رئیس کل دادگستری استان یزد، افزود: در ۲ ماهه نخست امسال فعالیت‌های متعدد دیگری نیز در راستای حفظ، حمایت، ایجاد اشتغال افراد و نیز جلوگیری از تعطیلی شرکت‌های تولیدی و دانش بنیان انجام شده است.

دهشیری، ابراز کرد: دستگاه قضایی استان معتقد است حمایت از واحدهای تولیدی و دانش بنیان با بسیج و حضور میدانی تمامی دستگاه‌های ذیربط اتفاق می‌افتد، جوانان و نیروهای کار توانمند، با استعداد و خوش سلیقه در استان یزد وجود دارند که در جهت هدایت حرفه‌ای واحدهای تولیدی و دانش بنیان دغدغه‌مند هستند.

وی با بیان اینکه اقدامات ذکر شده بصورت مستمر ادامه خواهد یافت، عنوان کرد: دستگاه قضایی استان خود را موظف به حفظ و حمایت از بنگاه‌های اقتصادی دانسته و در جهت رفع موانع و مشکلات سرمایه گذاران از تمام ظرفیت قانونی خویش بهره خواهد گرفت.

رئیس کل دادگستری استان یزد، همچنین با اشاره به جذب و ایجاد اشتغال برای بیش از ۴ هزار نفر، رفع مشکل، جلوگیری از تعطیلی و بیکاری کارگران و نیروهای فعال ۲۰۵ واحد تولیدی از جمله شرکت‌های «تعاونی خوراک دام و طیور دام دانه ابرکوه، یزدپلیمر کویر، صنایع مفتولکاران یزد، فرآورده‌های طبی الکی نیک نامان ارگ، شرکت فولاد تارا شمش یزد، ایلیا زیتون کویر یزد، محصولات چوبی، یزدپلیمر کویر، بافندگی دارابی، پرورش مرغ تخمگذار، مجموعه پرورش شترمرغ مبارکه، ریخته گری کارگر، شرک شن وماسه عماد اردکان، رسپینا گوهر کویر، تعاونی ریخته گری فولاد سپند مهریز، شرکت مهندسی تکین، کنسانتره، صنایع معدنی عصر نوین بهاباد، شرکت بافق شهاب، کنسانتره شرکت صنایع معدنی عصر نوین بهاباد و...» را نیز در نتیجه تشکیل و مصوبات ستاد اقتصاد مقاومتی و اقدامات موثر دادگستری استان یزد در سال ۱۴۰۱ دانست.

به صدور قرار بازداشت برای افراد حساسیت داشنه باشند و در اینگونه موارد تمام جوانب امر را بسنجند.

رئیس قوه قضاییه تصریح کرد: وقتی متهمی تحت تعقیب قرار می‌گیرد یا محکومیت دریافت می‌کند، حاشیه‌ها و ضررهای جانبی موضوع نیز در نظر گرفته شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای همچنین بیان کرد: در زمینه محکومیت برخی از افراد، می‌توان متناسب با تمکن و توانایی‌های آنها، مجازات‌های جایگزین حبس با محوریت ارائه خدمات عام‌المنفعه، صادر کرد؛ در اینگونه موارد در برخی از مقولات نیازمند اصلاح قانون و در برخی مقولات نیازمند تبیین موضوع برای مسئولان ذی‌ربط قضایی هستیم.

همچنین رئیس دستگاه قضا در هر سفر استانی خود، قبل از دیدار با همکاران قضایی، اولین جلسه خود را با فعالان اقتصادی آن استان برگزار می‌کند؛ و بارها در اظهارات خود به اهمیت مقوله حمایت از تولید تاکید کرده و از مسئولان دستگاه قضایی خواسته تا به مدیران دستگاه‌های اجرایی برای رفع نقیصه‌ها در عرصه تولید و اشتغال کمک کنند.

در همین راستا جلسات منظم ستاد اقتصاد مقاومتی برای بررسی مشکلات واحدهای تولیدی و صنعتی در دادگستری استان یزد نیز با راهبرد اصلی کمک به رفع موانع تولید و بهبود وضعیت اقتصادی و در نهایت معیشت مردم بصورت مستمر برگزار می‌شود و با توجه به جایگاه این استان و وجود کارخانه و کارگاه‌های بزرگ و کوچک در آن، دادگستری کل استان در سال‌های اخیر تلاش بیشتری را برای رفع موانع تولید و اشتغال کرده که احیا و راه اندازی مجدد تعداد زیادی از کارخانه‌های راکد و نیمه راکد گواه بر این موضوع است.

همچنین احیای ۶ واحد تولیدی «فجر بتون یزد، سنگ‌های گرانیتی عماد اردکان، پلاستیک زرین، صنایع ساختمانی نصرت، الوندکوه تفت، کشت و صنعت صدف سامه» در ۵۰ روز ابتدایی سالجاری از اقدامات چشمگیر و جهادی دادگستری استان یزد است که به همین بهانه خبرگزاری میزان، با رئیس کل دادگستری این استان گفت‌وگوی زیر را ترتیب داده است.

■ احیای ۶ واحد تولیدی در ۵۰ روز

غلامعلی دهشیری در تشریح اقدامات دادگستری استان یزد در جهت رفع مشکلات واحدهای تولیدی و صنعتی استان، بیان کرد: با توجه به شعارهای اعلامی رهبر انقلاب در سال‌های اخیر که همگی نشان از تاکید ایشان بر حمایت و حفظ تولید کشور دارند و همچنین دستورات رئیس دستگاه قضا در حوزه تولید و اشتغال دادگستری استان یزد با تشکیل تعداد قابل توجهی جلسات ستاد اقتصاد مقاومتی در ارتباط با «حمایت از تولید داخلی، سرمایه گذاری، اشتغال و کارآفرینی» با حضور فعالان اقتصادی، مدیران واحدهای تولیدی و دستگاه‌های اجرایی، بانک‌ها و نهادهای مرتبط تنها در ۵۰ روز ابتدایی سالجاری موفق به احیای ۶ واحد تولیدی و صنعتی استان شده است.

■ انجام مکاتبات، برگزاری جلسات، بازدید میدانی برای رفع مشکلات کارخانجات

وی تاکید کرد: ستاد اقتصاد مقاومتی استان یزد با توجه به طرح مشکلات از سوی شرکت‌ها و کارخانجات از «بانک‌ها، سازمان تأمین اجتماعی، سازمان امور مالیاتی، شرکت‌های خدمات رسان

با اقدامات و حمایت دادگستری استان یزد علاوه بر احیای ۱۰ واحد تولیدی، رفع مشکل ۲۰۵ واحد تولیدی و صنعتی، جذب و ایجاد اشتغال برای بیش از ۴ هزار نفر نیروی کار فعال، در سال ۱۴۰۱، احیا و راه اندازی ۶ واحد تولیدی در سال جاری نیز امکانپذیر شد.

دستگاه قضایی بدلیل عدم وظیفه ذاتی در مسائل اقتصادی و تولید؛ از لحاظ اجرایی و مستقیم به مباحث اقتصادی، ورود نمی‌کند، اما با توجه به اهمیت و تاثیر توسعه تولید در خودکفایی و بهبود معیشت مردم و بویژه جلوگیری از تضییع حقوق عامه که از اولویت‌های دستگاه قضا است؛ با تشکیل جلسات ستاد اقتصاد مقاومتی، در کنار سایر دستگاه‌ها و ارگان‌ها به رفع موانع پیش روی تولیدکنندگان و صنعتگران می‌پردازد.

در همین راستا با دستور رئیس قوه قضاییه تمامی مسئولان قضایی کشور به این مقوله ورود پیدا کردند و در سال‌های اخیر و بخصوص در دوره تعالی، با همت دادگستری‌ها و مراجع قضایی در سراسر کشور از توقف چرخش چرخ بسیاری از کارخانه‌ها و مجتمع‌های تولیدی جلوگیری شد تا با حمایت از صاحبان صنایع و تولیدکنندگان؛ چرخ تولید کشور از کار نیفتد و تولیدکنندگان با امنیت خاطر بیشتری به فعالیت خود ادامه دهند.

از طرفی حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای، (۲۲ اسفند ماه ۱۴۰۱)، در نهمین همایش ملی مدیریت جهادی در سخنانی با بیان اینکه تولید ثروت از نگاه اسلام یک ارزش محسوب می‌شود اظهار کرد: اقتصاد مسئله اول کشور است؛ اما آیا به میزان اهمیت این مقوله برای آن ارزش قائل هستیم؟

رئیس عدلیه بیان کرد: امروز اقتصاد ما در مسائل سیاست داخلی و خارجی و فرهنگی و خنثی کردن نقشه‌ها و توطئه‌های دشمن تأثیر دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در ادامه به تشریح اولویت‌های اقتصادی قوه قضاییه در سال ۱۴۰۲ پرداخت و گفت: در صدد هستیم در سال ۱۴۰۲ از تمام ظرفیت‌های قوه قضاییه برای حمایت از فعالان اقتصادی و تولیدی بهره بگیریم و اجازه ندهیم قراردادهای منعقدشده میان آن‌ها با مجموعه‌های حکومتی و دولتی، یک‌جانبه یا به تعبیر برخی ترکمنچای باشد. مصمم هستیم اجازه ندهیم این قراردادهای هر بهانه‌ای ملغی شود.

رئیس دستگاه قضا افزود: نباید در صورت رخ دادن خطا از سوی نمایندگان مجموعه‌های دولتی و حکومتی طرف قرارداد با فعالان اقتصادی و تولیدی، در وهله نخست به سراغ آن فعالان که در مقام مشتری و دریافت‌کننده بنگاه‌ها هستند، رفت؛ آنجایی که فساد و تبانی رخ می‌دهد باید برخورد قانونی و مقتضی صورت گیرد، اما اگر خطا از سوی طرف دولتی انجام شود نباید به سراغ مشتری که همان فعال اقتصادی و تولیدی است رفت؛ مصمم هستیم در وهله نخست به سراغ بانک برویم نه مشتری بانک.

رئیس عدلیه با بیان اینکه درصد هستیم نگذاریم یک فعال اقتصادی و تولیدی به هر بهانه‌ای ممنوع‌الخروج شود و اگر ممنوع‌الخروج شد نیز باید پیش از برنامه‌ریزی او برای سفر، اطلاع‌رسانی لازم انجام گیرد، عنوان کرد: وقتی بنا بر اذله و قرائن موجود، اتهامی کیفری متوجه یک فرد است باید قرار متناسب، برای او صادر کنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای ادامه داد: همچنین برای یک فعال اقتصادی و تولیدی که اطمینان داریم حتی در صورت محکوم شدن نیز می‌تواند تامین لازم را از طریق اموالش انجام دهد، چه ضرورتی دارد که قرار وثیقه صادر کنیم و از این طریق هزینه‌های اضافی کارشناسی و معطلی را تا تامین وثیقه، به فرد تحمیل کنیم؛ در اینجا می‌توان چنانچه افراد معتمدی وجود دارند که ضمانت فرد را می‌کنند، قرار تامینی را در این راستا صادر کرد.

قاضی‌القضات در ادامه با بیان اینکه گاهی حتی یک شب در بازداشت بودن فرد نیز، برای او و خانواده‌اش، اثرات روحی و روانی دارد و این امر در مورد تولید کننده و فعال اقتصادی حتی می‌تواند واجد زیان‌های اقتصادی برای جامعه نیز باشد، گفت: من مکرر به مسئولان ذی‌ربط قضایی تاکید می‌کنم که نسبت

نقش معاضدت در سند تحول قضایی

حامی عدالت - محمدعلی طیبی سورکی: یکی از جنبه‌های معاضدت یک همیاری و همکاری با افراد بی‌بضاعت در طرح دعوی و احراز حق و اجرای عدالت می‌باشد. جنبه دیگر معاضدت به معنی ارشاد قضایی است که در طرح دعاوی و چگونگی آن افراد جامعه راهنمایی و ارشاد می‌گردند و اینگونه ارشادات و راهنمایی‌ها توسط وکلای محترم هر حوزه قضایی در بخش معاضدت قضایی و همچنین از طریق شماره تماس ۱۲۹ و با توجه به رهنمودهای ریاست مرکز وکلا، کارشناسان و مشاوران خانواده قوه قضائیه جناب آقای دکتر عبدلیان پور و همچنین ریاست محترم اداره معاضدت جناب دکتر سلیمانی، در مساجد نیز این امر صورت می‌پذیرد و شایان ذکر است که در مناسبات همچون دهه فجر، روز قدس و... نیز وکلای مرکز وکلا با استقرار در مساجد و محل‌های مناسب به ارشاد مراجعه کنندگان اقدام و در صورت احراز این موضوع که مراجعه کننده با توجه به عدم بضاعت مالی نیاز به وکیل

معاضدت دارد، اقدامات لازم صورت می‌پذیرد. نقش معاضدت نیز در سند تحول قضایی، چند بعدی است که بصورت مستقیم و غیر مستقیم، در اجرای صحیح سند تحول و تحقق اهداف آن تاثیرگذار خواهد بود. نقش مستقیم معاضدت و ارشاد قضایی، بدین نحو که مراجعه کنندگان قبل از طرح دعوی، با وکیل متخصص مشورت نموده و از طرح دعاوی واهی و همچنین دعاوی که نتیجه مثبتی برای درخواست یا دادخواست دهنده ندارد، جلوگیری بعمل می‌آید و در عوض روش طرح صحیح دعوی به آنان توصیه می‌گردد و همین اقدام موجب می‌گردد از طرح دعوایی که نفع شخصی برای دادخواست دهنده ندارد جلوگیری بعمل آید. از آثار مثبت این اقدام می‌توان به جلوگیری از ورود پرونده‌هایی که طبق قانون مطرح نمی‌گردند، اشاره نمود که با عدم ورود این پرونده‌ها به دادگستری هائنه تنها به طور مستقیم از هزینه‌های مختلف و بی‌نتیجه‌ای که خواهان مرتکب می‌شد، جلوگیری بعمل

می‌آید، در روند رسیدگی به پرونده‌های دیگر نیز موثر خواهد بود، چرا که به هر حال برای اینگونه پرونده‌ها نیز می‌بایست وقت رسیدگی تعیین گردد که با عدم ورود این پرونده هادر وقت رسیدگی پرونده‌های دیگر تسریع بعمل می‌آید و به عبارتی به طور غیر مستقیم، از اطاله دادرسی که یکی از اهداف سند تحول قضایی است، جلوگیری بعمل می‌آورد. یکی دیگر از مواردی که می‌توان بدان اشاره نمود، اتلاف وقت دادخواست دهنده می‌باشد که بعد از مدت‌ها می‌بایست مجدداً دلیل عدم استماع دعوا، پیش‌دادخواست دهد که به همین دلیل یکی از آثار مثبت معاضدت قضایی را ارشاد مراجعه کننده قبل از طرح دعوی قلمداد نموده اند. یکی از اهداف اصلی اداره معاضدت مرکز وکلا، کارشناسان و مشاوران خانواده قوه قضائیه کشور و معاضدت‌های استانی، حمایت از افراد بی‌بضاعت در طرح دعوی می‌باشد بدین نیت که عدم بضاعت افراد جامعه، مانع اقدامات قضایی و قانونی آنان نگردد.

قرارداد اختیار معامله

حامی عدالت - زهره کولیوند: قرارداد اختیار معامله یکی از انواع ابزارهای مالی محسوب می‌شود که به تازگی در بازار سرمایه‌ی کشور ایران وارد شده است. قرارداد اختیار معامله، توافقی است که موضوع آن انتقال حق خرید یا فروش کالای معین با قیمت و تاریخی معلوم در قبال دریافت وجه به شخص دیگر است؛ این قرارداد مشابه برخی از نهادهای حقوق تجارت و مدنی ایران است ولیکن با تمامی آن‌ها متفاوت است.

اوراق مشتقه به معنای مجموعه ابزارهایی هستند که خصوصیات مشترک دارند این اصطلاح به همه‌ی ابزارهای قابل معامله در بورس و خارج از بورس که مرتبط با معامله‌ی اوراق بهادار ارز نرخ بهره کالا و غیره می‌باشد، اطلاق می‌شود.

بازار مشتقه در اصطلاح بازاری است که در آن معامله قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا داد و ستد می‌شود و اوراق مشتقه ابزارهای مالی هستند که قیمت آن‌ها از قیمت سایر دارایی‌ها اخذ شده و در تقسیم‌بندی اولیه این اوراق جزئی از اوراق بهادار هستند در واقع باید گفت اوراق مشتقه به تنهایی فاقد ارزش ذاتی هستند چراکه همان‌گونه که از نام این اوراق پیداست ارزش ذاتی‌شان وابسته به سایر اوراق بهادار موجود در بازار است ولی این اوراق مانند اوراق بهادار قابلیت معامله در بازارهای بورس را پیدا کردند. در حقیقت قراردادهای مشتقه نوعی از قراردادهای مالی هستند که ارزش خود را از کالاهای فیزیکی می‌گیرند. اوراق مشتقه بر اساس یک دارایی اصلی یا زیربنایی ایجاد می‌شوند که به صورت اوراق بهادار فرعی شکل می‌گیرند اما این اوراق فرعی به صورت مستقل قابل معامله در بورس می‌باشند.

قرارداد اختیار معامله، ورق بهاداری است که دارنده‌ی آن حق دارد اوراق بهادار خاصی را ظرف مدت معینی به قیمت توافقی معامله کند این قرارداد دو جنبه میان خریدار و فروشنده منعقد می‌گردد و بر اساس آن به دارنده اختیار حق داده می‌شود بدون هیچ الزام و تعهدی مقدار معین از دارایی موجود در قرارداد را با قیمت توافقی معین در یک دوره‌ی زمانی مشخص خرید و فروش نمایند و خریدار نیز در مقابل این امتیاز مبلغی را تحت عنوان حق شرط که همان قیمت اختیار است را به طرف دیگر می‌پردازد.

قرارداد اختیار معامله در اصطلاح حق خرید و فروش اوراق بهادار یا کالا به مقداری معین و با قیمتی معلوم در آینده‌ای مشخص را می‌رساند.

۱- اختیار معامله به عنوان حق مالی: قرارداد اختیار معامله حقی است که دارنده یا خریدار می‌تواند در مقابل پرداخت قیمت اختیار معامله به صادرکننده یا فروشنده به دست آورد و دارایی پایه قرارداد را با قیمت توافقی در تاریخ معین یا قبل از آن صادرکننده قرارداد بخرد یا به او بفروشد بدون آنکه متعهد به این خرید و فروش باشد در این تعریف قرارداد اختیار معامله به عنوان حقی شناخته شده که تعهد و اجباری در آن دیده نمی‌شود.

۲- اختیار معامله به عنوان یک قرارداد تأمین: قرارداد نوعی داد و ستد یا قرارداد تأمین است و در زمره‌ی قراردادهای ناظر به آینده است و هدف و منظور از انجام این قرارداد این است که خطرات و ریسک ناشی از تغییر قیمت را در بازار به حداقل برساند.

۳- اختیار معامله به عنوان قرارداد دو جنبه: در اینجا به طرفین قرارداد و تعهدات آن بیشتر توجه شده بر این اساس گفتند اختیار

معامله قراردادی است دو طرفه میان خریدار و فروشنده به طوری که بر اساس آن به خریداری این حق داده می‌شود که بدون هیچ الزامی مقدار معین از دارایی مندرج در قرارداد را با قیمت توافقی معین در سررسید معین یا در طول آن بخرد یا بفروشد و خریدار نیز در مقابل این امتیاز مبلغی را تحت عنوان حق شرط که همان قیمت اختیار است به طرف دیگر بپردازد.

۴- اختیار معامله به عنوان حقی معوض: عقد اختیاری است معوض در مقابل یک حق مجرد و صرف خرید یا فروش اشیای معینی را در ازای مبلغی معین یا در طول مدت معین یا در تاریخی معین به طرف دیگر واگذار می‌کند که در این واگذاری به صورت مباشرت یا در ضمن یک هیئت به دیگری انجام می‌شود به شکلی است که ضامن حقوق طرفین باشد.

۵- اختیار معامله، قرارداد تعهد اختیار: قرارداد اختیار معامله، قرارداد تعهد اختیار است به این ترتیب که فروشنده اختیار معامله در ازای دریافت مبلغی معین از خریدار معامله منعقد می‌شود تعداد مشخصی از دارایی پایه را به قیمت توافق شده و در زمان معین و در صورت اعمال اختیار توسط خریدار به وی بفروشد یا از وی بخرد در تعهد فوق فروشنده ملزم به ایفای تعهدات در صورت اعمال اختیار توسط خریدار است و فروش اختیار معامله برای فروشنده مستلزم تقبل ریسک است لذا فروشنده در ازای اعطای این اختیار مبلغی را از او دریافت می‌کند که در اصطلاح پاداش ریسک که یا ارزش اختیار معامله به نام دارد.

در این خصوص بانک‌ها نیز می‌توانند در انتشار سهام جدید یک شرکت نقش داشته باشند پس حق دارند تا تاریخ معینی مقادیر اضافی سهام را خریداری کنند به این حق اختیار معامله می‌گویند اختیار معامله گاه به منظور خرید، گاه به منظور فروش و یا به هر دو هدف خرید و فروش به کار می‌رود.

۶- اختیار معامله زمان معینی دارد: این قرارداد شاخصه‌ی زمان را بر رنگ‌تر نشان می‌دهند و معتقدند اختیار معامله ورقه‌ی بهاداری است که دارنده‌ی آن حق دارد اوراق مشخصی را ظرف مدت زمان معین به قیمت توافقی معامله کند. بر این اساس اختیار معامله انواعی دارد اگر دارنده اختیار معامله قادر باشد هر زمان قبل از سر رسید نهایی از حق خود استفاده کند به آن اوراق اختیار معامله اروپایی می‌گویند و این تقسیم‌بندی اختصاص به زمان دارد نه مکان و منطقه‌ی جغرافیایی انتشار این اوراق، اختیاری است که برای خرید یک دارایی داده می‌شود را اختیار خرید اختیاری که برای فروش یک دارایی باشد را اختیار فروش، قیمت تعیین شده را قیمت اعمال یا قیمت توافقی و مدت زمان معین را تاریخ انقضا می‌گویند.

قرارداد اختیار معامله از قراردادهای راه‌گشای در بورس اوراق بهادار به جهت کنترل خطر می‌باشد در واقع فلسفه‌ی ایجاد این قرارداد، بیمه کردن نوسانات و ریسک‌های موجود در بازار است که همواره پیش روی معامله گران است به نظر می‌رسد در این قرارداد دو

جنبه بودن قطعی نیست و همیشه خریدار و فروشنده نیستند که قرارداد را اجرا می‌کند در بیشتر موارد عضو ثالثی هم هست و آن کارگزار است پس باید گفت اختیار معامله پیش‌بینی شده است.

قرارداد اختیار معامله، توافقی است بر اساس اراده دو طرف معامله که در آن فروشنده اختیار معامله (خرید-فروش) در مقابل دارنده متعهد می‌گردند که مورد معامله را به قیمتی معلوم در زمانی مشخص در قرارداد یا او تسلیم کند و در ازای این حق مبلغی از دارنده دریافت می‌شود که قیمت اختیار نام دارد. در این تعریف دارنده اختیار معامله می‌تواند هم خریدار اختیار خرید باشد هم فروشنده اختیار فروش، در هر حال سودی برای دارنده پیش‌بینی شده است اینکه اگر قیمت مورد معامله طی مدت معین تغییر کند این تغییر و افزایش قیمت در مورد معامله دارنده تاثیر ندارد و اعمال نمی‌شود او می‌تواند معامله را به همان مبلغ سابق به انجام برساند. اما قرارداد اختیار معامله منقضی شده یا دارنده اختیار ابراز تمایل به اعمال حق خرید یا فروش خود نشان نداد مبلغی را که به عنوان قیمت اختیار پرداخته دیگر نمی‌تواند پس بگیرد و به فروشنده تعلق دارد و اگر دارنده تمایل خود را ابراز کند باز هم قیمت اختیار جزو ثمن معامله نمی‌باشد و باید کل مبلغ معامله را به فروشنده پرداخت نماید. وجود همین قیمت اختیار به عنوان شاخصه‌ی اصلی قرارداد اختیار معامله به نظر می‌رسد چرا که همین قیمت این قرارداد را از سایر نهادهای مشابه آن جدا می‌کند.

اختیار معامله شامل دو اختیار خرید و فروش است. اختیار خرید به خریدار اختیار معامله این حق را می‌دهد که دارایی خاصی را با قیمتی معین و در تاریخ مشخص یا قبل از آن خریداری کند به همین ترتیب اختیار فروش به خریدار حق می‌دهد که دارایی خاصی را به قیمت معین و در تاریخ مشخص یا قبل از آن به فروشنده اختیار بفروشد خریدار یا فروشنده می‌تواند از نوع اروپایی یا آمریکایی باشد اختیار معامله اروپایی فقط در تاریخ سر رسید قابل اجراست در حالی که اختیار معامله آمریکایی از هنگام انعقاد تا سر رسید قابل اجراست، بر خلاف خریدار، اختیار خرید که هیچ‌گونه تعهدی در قبال قرارداد ندارد و حداکثر زبان احتمالی‌اش معادل قیمت اختیاری است که می‌پردازد واگذاری اختیار خرید برای فروشنده تعهدآور است و او باید دارایی را بر حسب قیمت توافق شده به خریدار واگذار کند و تنها سودی که فروشنده به دست می‌آورد همان قیمت اختیار معامله است که خریدار پرداخت می‌کند. این در حالی است که زبان او بستگی به قیمت دارایی در زمان سر رسید دارد و در بعضی مواقع می‌تواند میزان قابل توجهی باشد در مقابل حداکثر سود خریدار فروش معادل قیمت توافقی دارایی پس از کسر قیمت اختیار فروش و حداکثر زبان او معادل قیمت اختیار فروش خواهد بود. در هر حالت استفاده از استراتژی فروش اختیار ابزار مناسبی برای پوشش ریسک در موقعیت فروش و استفاده از استراتژی فروش اختیار ابزار مناسبی برای پوشش ریسک خطر در موقعیت خرید می‌باشد.

رویکرد حقوقی و قانونی مقر داوری با محوریت مناطق آزاد تجاری

دارا افتخاری ملکی - پژمان غفوری

مقر به معنای اقامتگاه حقوقی داور است که آن را به یک نظام حقوقی خاص مرتبط می‌نماید. یکی از مسائل واجد اهمیت در داوری‌های بین‌المللی، تعیین مقر توسط طرفین است زیرا در صورت عدم تعیین آن، سرنوشت برخی مسائل حقوقی، ممکن است از اراده هر یک از طرفین خارج و به داوران یا سازمان داوری وانهاده شود که این امر می‌تواند مشکلاتی، از جمله عدم قابلیت پیش‌بینی دعوا، را برای آنان ایجاد نماید. با توجه به اهمیت مقر و مسائل حقوقی پیرامون آن در داوری تجاری بین‌المللی، در این یادداشت به آثار حقوقی مقر در داوری‌های تجاری بین‌المللی را تبیین نموده‌ایم. در تبیین آثار حقوقی مقر، بیان نموده‌ایم که در واقع، مقر نه تنها به معنای محل برگزاری فرایند داوری در نظر گرفته خواهد شد، بلکه مطابق بسیاری از اسناد بین‌المللی و قوانین داخلی، قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری و آیین داوری بر اساس مقر تعیین می‌شود. همچنین دیوان داوری مکلف است قواعد آمره و نظم عمومی کشور مقر را نیز رعایت کند. در عین حال، مطابق قانون مقر، ممکن است نقشی فعال برای دادگاه‌های محلی در فرایند داوری در نظر گرفته شود و آنها خود را صالح جهت مداخله در امور مختلف داوری قلمداد کنند. این امر به ویژه در موضوع ابطال رأی داور بسیار حائز اهمیت است.

داوری تجاری بین‌المللی، امروزه، به عنوان اصلی‌ترین طریقه حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات تجاری در عرصه بین‌المللی شناخته می‌شود و تجار بین‌المللی، به دلیل مزایای فراوان این روش و برتری آن بر مراجعه به دادگاه‌های داخلی، به ویژه امکان گسترده اجرای رأی صادره بر اساس کنوانسیون راجع به شناسایی و اجرای آرای داوری خارجی (نیویورک ۱۹۵۸)، از آن استقبال زیادی می‌نمایند. ارجاع به داوری بین‌المللی، باید بر اساس توافق طرفین باشد و آنان می‌توانند در ضمن قرارداد اصلی و از طریق شرط داوری و یا به موجب قرارداد مستقل، حل و فصل اختلافات خود را به داوری احاله دهند. با این وجود، متخصصان داوری بین‌المللی به طرفین، توصیه می‌کنند که در موافقت‌نامه داوری، در باب برخی از موضوعاتی که می‌تواند واجد آثار حقوقی مهم باشد. به ویژه تعیین مقر، اتخاذ تصمیم نمایند. عدم تعیین مقر توسط طرفین موجب می‌شود که در داوری ای موردی، هیأت داوری و یا خود سازمان داوری ناظر، تعیین آن را بر عهده گیرند. این امر سبب می‌شود که سرنوشت بسیاری از مسائل مهم حقوقی نامعلوم گشته و امکان پیش‌بینی طرفین نسبت به نحوه رسیدگی و یا نتیجه کار مختل گردد. دلیل این امر آن است که در باب آثار حقوقی مقر و اینکه کدام مباحث حقوقی به مقر داوری وابسته است اختلاف نظر فراوانی به چشم می‌خورد. بنابراین با توجه به ابهامات و اختلاف نظرهایی که درباره آثار حقوقی تعیین مقر وجود دارد این پرسش را می‌توان مطرح کرد که تعیین یا عدم تعیین مقر، واجد چه تبعات حقوقی برای طرفین اختلاف داوری خواهد بود؟

در خصوص پرسش مطرح شده، تحقیق مستقل و جامعی چه در نظام حقوقی ایران و چه در حوزه داوری بین‌المللی به چشم نمی‌خورد. آنچه که از مطالعه منابع داوری بین‌المللی به دست می‌آید، اغلب اشارات پراکنده‌ای است که در کتب یا مقالات به نگارش درآمده در این حوزه و به تناسب موضوع، در باب ارتباط آن موضوع با مقر داوری، صورت گرفته است. بلولاک (۲۰۱۳) در مقاله خود، ضمن تأکید بر اهمیت مقر در داوری‌های بین‌المللی، ایده غیر محلی‌سازی داوری را مورد نقد قرار داده و نقش دادگاه‌های مقر در نظارت بر فرایند داوری، به ویژه ابطال رأی داوری را برجسته ساخته است. باری (۲۰۱۵) نیز، ضمن نقد رویه قضایی فرانسه در بی‌توجهی به تصمیمات دادگاه مقر، ضمن تأیید رویه قضایی ایالات متحده، بر تبعیت دادگاه‌های استرالیا از تصمیمات دادگاه مقر تأکید نموده است. بدین ترتیب، تبیین و تحلیل آثار حقوقی مقر در نوشته‌ای مستقل و منسجم و یا توجه به قوانین داخلی و اسناد بین‌المللی، و با نگاهی تحلیلی و انتقادی، می‌تواند نوآوری دستاورد نوشتار حاضر باشد.

در پاسخ به پرسش تحقیق، مدعای نوشتار حاضر این است که با بررسی قوانین مختلف بین‌المللی می‌توان آثار مختلف تعیین مقر را در چهار حوزه دسته‌بندی کرد: اول اینکه مقر داوری، علی‌الاصول، به معنای محل برگزاری داوری تلقی خواهد شد. دوم اینکه در تعیین قانون حاکم بر دعوا، به ویژه قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری و قانون حاکم بر فرایند داوری، مقر نقشی کلیدی دارد. همچنین هیأت داوری مکلف است قواعد آمره و نظم عمومی کشور مقر را رعایت کند و در نهایت، دادگاه مقر ممکن است به موجب قوانین داخلی، این اختیار را داشته باشد که در برخی از مواضع مطروحه در فرایند داوری و یا پس از صدور رأی مداخله نماید. البته ترتیب همه این آثار بر تعیین مقر محل اختلاف است و برخی از رویه‌های اداری و نیز برخی از نظریه‌پردازان حقوقی در زمینه داوری، به این سمت گرایش دارند که داوری را از هر گونه نظام

ملی، مستقل تلقی نموده و شخصیت بین‌المللی خالص برای آن در نظر گیرند و نوشتار حاضر، به چهار گفتار تقسیم می‌شود و در هر گفتار، یکی از آثار تعیین مقر که ذکر گردید، مورد تحلیل و ارزیابی قرار خواهد گرفت.

محل برگزاری رسیدگی داوری

در زبان انگلیسی، برای اصطلاح حقوقی مقر، از معادل‌های متنوعی استفاده شده است.

با این وجود، هر چند از مقر، به محل داوری یا غیره یاد می‌شود و این اصطلاحات اغلب به جای هم به کار می‌روند. ولی همانگونه که برخی از نویسندگان متذکر شده‌اند، اصطلاح مقر دقیق‌تر از اصطلاحات دیگر است زیرا بار معنای حقوقی مشخصی دارد.

مقر داوری، یک برساخته حقوقی است و نه یک مکان جغرافیایی. مقر داوری، همان اقامتگاه یا محل حقوقی و قضایی داوری است که انتخاب آن، منجر به ترتیب آثار حقوقی می‌شود. البته مقر داوری، در معنای فیزیکی آن، به محل یا محل‌هایی اشاره دارد که استماع در آنها برگزار می‌شود یعنی جایی که داوران، ادله اثبات دعوا را مورد رسیدگی قرار می‌دهند و یا در مورد رأی شور می‌کنند و رأی را صادر و امضا می‌نمایند. با این وجود، محل ملاقات‌ها و جلسات می‌تواند در هر مکانی که، با توجه به اوضاع و احوال پرونده، مناسب باشد یا برای داوران و طرفین اختلاف راحت‌تر باشد، برگزار گردد. بنابراین، ممکن است محل داوری، در معنای حقوقی آن، استکهلم باشد ولی جلسات رسیدگی در قاهره یا نیویورک برگزار شود و داوران نیز رأی را در کشورهای خود امضا کنند

رویه‌های داوری، تمایز میان مقر و محل برگزاری جلسات را تأیید می‌کند. در رویه داوری مدرن، ممکن است اتفاق بیفتد که به دلایل راحتی یا کاهش هزینه و ... دیوان داوری در مکان‌های متفاوتی تشکیل جلسه دهند یا ارتباطات به صورت کتبی انجام شود. در حالیکه داوران در محل اقامت خود استقرار دارند. این رویه‌ها به موجب قواعد و قوانین داوری نباید آن قدر مضیق تفسیر شود که فرایند داوری به مرزهای یک کشور محدود شود.

در برخی موارد نادر ممکن است هیچ جلسه و نشست و یا رسیدگی و اقدامی در شهر و کشوری که نام آن به عنوان مقر داوری قید شده است انجام نشود. به عنوان مثال، مقر دیوان داوری ورزش‌های المپیک در لوزان سوئیس و تحت حاکمیت قانون شکلی این کشور است. با وجود این، رسیدگی‌های دیوان و صدور رأی در محل بازی‌های المپیک صورت می‌گیرد.

تمایز میان مقر داوری و محل برگزاری یا استماع در بسیاری از اسناد بین‌المللی مورد تأکید قرار گرفته است (ماده ۱۸ قواعد داوری آی، سی، سی ماده ۱۶ قواعد داوری دیوان داوری بین‌المللی لندن؛ ماده ۱۱ قواعد داوری انجمن داوری آمریکا). در حقوق ایران نیز، در بند ۲ ماده ۲۰ قانون داوری تجاری بین‌المللی آمده است که «داور می‌تواند برای شور بین اعضا، استماع شهادت شهود و کارشناسان طرفین یا بازرسی کالا یا سایر اموال یا اسناد و مدارک، در هر محلی که خود مقتضی بداند تشکیل جلسه دهد، مگر اینکه طرفین به نحو دیگری توافق کرده باشند».

علیرغم تمایز پیشگفته میان مقر و محل برگزاری جلسات داوری، برخی از نویسندگان معتقدند که مقر صرفاً مفهومی حقوقی نیست و اگر محلی به عنوان مقر تعیین شده، اصل بر این است که جلسات و فرایند داوری در آن برگزار شود مگر در موارد استثنایی. برخی از قواعد داوری نیز متمایل به این نظر هستند. مثلاً ماده ۳-۲

مقررات منطقه‌ای تهران، مقر داشته است: «الف. رسیدگی داوری و استماع طرفین در محل داوری انجام خواهد شد. ب. در صورتی که تشکیل جلسه رسیدگی در محل داوری عملاً مقدور نباشد، دیوان داوری می‌تواند به منظور مشورت بین داوران، بازرسی کالاها، اموال یا اسناد و همچنین برای استماع شهود، در هر محلی که مناسب بداند تشکیل جلسه دهد» بدین ترتیب، بعضی از محققین با استناد به این ماده و بند ۲ ماده ۲۰ قانون داوری تجاری بین‌المللی نتیجه گرفته‌اند که طبق مقررات داوری منطقه‌ای تهران و قانون داوری تجاری بین‌المللی ایران، استماع دعوا و صدور رأی باید حتماً در مقر داوری انجام شود ولی سایر جلسات ممکن است در محلی غیر از مقر داوری برگزار گردد مگر طرفین به نحو دیگری توافق کرده باشند

برخی از نویسندگان خارجی نیز چنین نظری را ابراز می‌کنند به نظر ایشان، «انتخاب یک مکان مشخص برای رسیدگی‌های داوری، توسط طرفین یا نهاد داوری ثالث، معمولاً مانع از این نیست که برخی از اقدامات در طی رسیدگی، خارج از محل تعیین شده صورت گیرد. با این وجود، این اختیار نباید آن قدر موسع باشد که اجازه دهد کل فرایند رسیدگی، خارج از مقر انجام شود و مقر تبدیل به نمای یک ساختمان خالی شود. گاهی، با بیانه‌ای از سوی طرفین یا داوران مواجه می‌شویم که اگر رأی خارج از مقر داوری صادر شود، اینگونه تلقی خواهد شد که رأی در مقر صادر شده است. این امر قابل قبول نمی‌باشد، زیرا مکانی که رأی واقعاً در آن صادر شده است با توافق طرفین قابل تغییر نیست. آنچه که طرفین می‌توانند در مورد آن توافق کنند این است که از حق اعتراض به رأی داوری بر اساس عدم رعایت مقر داوری صرفنظر کنند، مگر اینکه قانون مقر به نحو آمرانه‌ای به گونه‌ای دیگر مقر کرده باشد» بنابراین نظر این دسته از محققان این است که هر چند در داوری‌های بین‌المللی گرایش به این سمت است که انتخاب مقر عموماً به عنوان مانعی برای برگزاری برخی از جلسات در جاهای دیگر در نظر گرفته نمی‌شود، ولی مقر نباید صرفاً یک پوشش و امری ظاهری باشد به گونه‌ای که کل فرایند رسیدگی یا بخش عمده آن در جایی غیر از مقر برگزار شود. توجه به این مسئله، به ویژه در خصوص محل صدور رأی از اهمیت بیشتری برخوردار است. به نظر می‌رسد که منظور طرفین از تعیین مقر، تعیین محل برگزاری جلسات دادرسی نیز باشد و اصل این است که جلسات رسیدگی در مقر داوری برگزار شود ولی همانگونه که ذکر شد، با توجه به منطبق متفاوت انتخاب مقر و محل برگزاری جلسات داوری و صراحت برخی اسناد بین‌المللی، در صورتی که شرایط یا منافع طرفین کند، منعی برای برگزاری کل فرایند داوری در خارج از مقر وجود ندارد مگر اینکه قانون حاکم بر آیین رسیدگی با توافق طرفین، مانع این امر شود.

معیار تعیین قانون حاکم بر داوری

در داوری‌های تجاری بین‌المللی، تعیین سه قانون مطرح است: قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری، قانون حاکم بر فرایند داوری و قانون حاکم بر ماهیت دعوا در هر یک از این سه مورد، اگر طرفین اختلاف، قانون حاکم را تعیین کرده باشند مشکلی نیست و همان قانون اجرا می‌شود؛ ولی اگر طرفین، به هر دلیلی، از تعیین قانون حاکم خودداری کرده باشند، این داور یا داوران هستند که باید قانون را تعیین کنند. در اینجاست که نقش مقر برجسته می‌گردد. در واقع، در تعیین هر یک از سه قانون یاد شده، در دکتترین، رویه‌ها و قواعد داوری، نظریاتی مشاهده می‌شود که معتقد به حکومت قانون مقر بر سه موضوع اصلی داوری می‌باشند در مقابل این دیدگاه، برخی بر غیر محلی‌سازی داوری و استقلال داوری از مقر آن اعتقاد دارند. به نظر ایشان، داوری تجاری بین‌المللی، به مثابه امری بین‌المللی، باید مستقل از هر نظام ملی و داخلی باشد و این اختیار باید برای داوران برقرار باشد که بتوانند فرایند داوری را فارغ از هر نظام ملی مدیریت نمایند. در این گفتار، در ابتدا دو نظریه محلی‌سازی و غیر محلی‌سازی را بررسی می‌نماییم و سپس به نقش مقر در تعیین قوانین حاکم بر داوری، در سه مبحث متوالی خواهیم پرداخت.

ارجاع به داوری بین‌المللی، باید بر اساس توافق طرفین باشد و آنان می‌توانند در ضمن قرارداد اصلی و از طریق شرط داوری و یا به موجب قرارداد مستقل، حل و فصل اختلافات خود را به داوری احاله دهند.

ادامه در صفحه بعد.

نقش مقر در تعیین قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری

موافقت‌نامه داوری، مانند هر قرارداد دیگری، باید دارای شرایط صحت باشد تا اعتبار حقوقی داشته باشد. اگر قرارداد داوری فاقد شرایط قانونی باشد، باطل خواهد بود. بر این اساس، در فرآیند داوری، گاه، یکی از طرفین سعی می‌کند تا با زیر سؤال بردن اعتبار قرارداد داوری، دیوان داوری برای تصمیم‌گیری پیرامون اینکه آیا موافقت‌نامه داوری معتبر است یا خیر، در ابتدا باید قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری را مشخص نماید بدیهی است که اگر طرفین این قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری را مشخص نماید، بدیهی است که اگر طرفین این قانون را تعیین کرده باشند، مشکلی از این حیث به وجود نخواهد آمد. اما اگر طرفین، قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری را معلوم نکرده باشند، آنگاه داور یا داوران باید اقدام به این کار کنند. اکنون پرسش این است که هیأت داوری باید کدام قانون را برگزیند؟

برای انتخاب و تعیین قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری، گزینه‌های فراوانی پیش روست. در برخی از پرونده‌ها، اینگونه رأی داده شد که قانون حاکم بر قرارداد اصلی و یا قانون شکلی داوری، حاکم بر موافقت‌نامه داوری هستند برخی نیز غانونی را حاکم می‌دانند که نزدیک‌ترین ارتباط را با موافقت‌نامه داوری دارد. کنوانسیون واشنگتن پس از تأکید بر اراده طرفین در تعیین قانون حاکم، قانون دولت طرف دعوا و قواعد حقوق بین‌الملل را دخیل دانسته است. در عین حال قواعد برخی از نهادهای معروف داوری، مانند اتاق بازرگانی بین‌المللی، دیوان داوری لندن و یا انجمن داوری آمریکا، در ابتدا، بیان داشته‌اند که اگر طرفین به آنها مراجعه نمایند این بدان معناست که قواعد داوری این نهادها جزئی از موافقت‌نامه داوری و حاکم بر موافقت‌نامه داوری است در برخی از آراء داوری و کنوانسیون‌های بین‌المللی، مانند کنوانسیون نیویورک و ژنو ۱۹۶۱، نیز به قانون مقر داوری اشاره شده است و نظر غالب در داوری‌های بین‌المللی آن است که در صورت سکوت طرفین، قانون مقر داوری بر موافقت‌نامه داوری حاکم خواهد بود.

قانون داوری تجاری بین‌المللی ایران، مقرره خاصی را در این خصوص پیش‌بینی نکرده است. اما از بند ب ماده ۳۳ این قانون اینگونه برداشت می‌شود که موافقت‌نامه داوری باید به موجب قانونی که طرفین بر آن موافقت‌نامه حاکم دانسته‌اند معتبر باشد و در صورت سکوت، قانون حاکم، نباید مخالف صریح قانون ایران باشد. بنابراین، شاید بتوان گفت که نظر قانون‌گذار بر این بوده که در صورت عدم توافق طرفین در تعیین قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری، قانون ایران باید رعایت گردد و بدین ترتیب، به نوعی قانون مقر تحمیل می‌شود.

در خصوص حکومت قانون مقر داوری بر موافقت‌نامه داوری باید بخش‌های مختلف را از هم تفکیک کرد. به عبارت دیگر، در حوزه حقوق حاکم بر موافقت‌نامه داوری، قانون مقر داوری نقش یکسانی ندارد. شکل موافقت‌نامه داوری، اصولاً به شرطی تابع قانون مقر داوری است که موافقت‌نامه داوری در محل داوری منعقد شده باشد. اهلیت طرفین نیز اصولاً تابع قانون دولت متبوع آنها است. توافق اراده طرفین، تفسیر موافقت‌نامه داوری و حوزه شمول آن نیز به شرطی تابع قانون مقر داوری است که طرفین قانون دیگری مشخص نکرده باشند. اما داوری‌پذیری موضوع اختلاف در مرحله رسیدگی دعوی ابطال، تابع قانون مقر داوری است. بنابراین قانون مقر داوری نقش ثابت و یکسانی در حکومت بر موافقت‌نامه داوری ایفا نمی‌کند.

نقش مقر در تعیین قانون حاکم بر آیین رسیدگی داوری

قانون شکلی حاکم بر داوری ناظر به موضوعاتی از این قبیل است: قابلیت ارجاع امر به داوری (بنابر یک نظر)، تشکیل دیوان داوری، شرایط و صلاحیت‌های مورد نیاز داوران و جرح آنان، اختیارات و وظایف داوران، ارزیابی دلایل و جلب شهود، صدور دستور موقت، نهایی بودن رأی داوری، شرایط صدور رأی و اجرای رأی داوری. بنابراین، واضح است که این قانون فوق‌العاده واجد اهمیت است و تعیین آن نیز بدین ترتیب برای طرفین حیاتی خواهد بود. پرسش این است که برای تعیین مقررات حاکم بر آیین و فرایند رسیدگی داوری، در صورت عدم توافق طرفین، کدام قانون باید ملاک قرار گیرد؟

در مورد تعیین قانون حاکم بر آیین داوری، نظریه‌های مختلفی وجود دارد: پاره‌ای از علمای حقوق معتقد به آزادی داور (و نه فقط طرفین) در انتخاب قانون حاکم بر تشریفات داوری هستند. با این وجود از این آزادی نباید این‌گونه مستفاد شود

که داور قادر است در صورت عدم صراحت قرارداد طرفین در این خصوص، خودسرانه هر قانونی را انتخاب نماید، بدن اینکه ملاک‌های احتمالاً موجود در قرارداد مزبور را در نظر گرفته باشد. به نظر برخی دیگر، در صورت عدم صراحت قرارداد، داور می‌تواند قانونی را انتخاب کند که جهت حل مشکل موجود، به نظر او، عادلانه و مناسب است. منظور از قانون مناسب، قانونی است که مخالف نظم عمومی کشور محل داوری و به ویژه نظم عمومی کشوری که رأی در آنجا اجرای خواهد شد، نباشد، مهم نیست که در این مورد داور یک قانون ملی را اعمال نماید یا یک قانون و قاعده فراملی، مانند موردی که داور برای حل یک مسأله شکلی، به «اصول کلی حقوق شکلی» رجوع می‌کند.

در عین حال، پاره‌ای از قوانین داخلی کشورها، قانون حاکم بر تشریفات داوری را یا قانون کشوری می‌دانند که داوری در آن جریان دارد و یا قانون کشوری که رأی داوری در آن صادر می‌شود. با این وجود، نظریه قانون ... نظریه غالب در خصوص قانون حاکم بر آیین رسیدگی داوری در صورت عدم توافق طرفین است. اغلب کنوانسیون‌ها، در صورت عدم توافق طرفین، قانون محل داوری را حاکم بر تشریفات داوری معرفی کرده‌اند. جز در مورد کنوانسیون واشنگتن که اشاره‌ای به قانون محل داوری یا قانون دیگری جز قانون انتخاب شده طرفین نمی‌کنند. آرای داوری بسیاری نیز مبتنی بر این نظر است ۱- در صورتی که طرفین قواعد حاکم بر آیین داوری را تعیین یا انتخاب نکرده باشند و دیوان داوری هم نسبت به این امر اقدام نکند، یا اختیار آن را نداشته باشد، قانون آیین داوری مقر، حاکم خواهد شد و آیین داوری بر طبق آن انجام می‌شود. بنابراین اراده طرفین در تعیین قانون حاکم بر آیین داوری، منوط و مشروط به تجویز قانون محل داوری است. به‌علاوه، در صورت عدم انتخاب طرفین، داوران هیچگونه اختیاری در انتخاب و تعیین قانون حاکم بر آیین داوری ندارند و در این فرض، قانون مقر، خودبه‌خود، حاکم خواهد بود.

در عین حال، باید در نظر داشت که در برخی از موارد، مثلاً در پاره‌ای آرای صادره در نظام حقوقی انگلستان، مقر داوری یا انتخاب آن، نشانه‌ای بر قصد طرفین به انتخاب قانون آیین داوری آن محل گرفته نشده است و قانون محل داوری را در غیاب انتخاب آن قانون توسط طرفین، قابل اعمال نمی‌دانند. به‌ویژه در جایی که طرفین، می‌خواهند داوری دعوی آنها طبق قواعد داوری یک سازمان داوری، مانند آی‌سی‌سی، برگزار شود یا در جایی که طرفین، مقر داوری را انتخاب نکرده باشند و این محل توسط داوران انتخاب شده باشد، هرگز آنها نمی‌خواسته‌اند که قانون داوری مقر داوری آنها اعمال شود.

بند ۲ از بیان این وصف خودداری نموده است و نظر به اینکه قانون‌گذار در مقام بیان بوده است، بیانگر این است که در دیدگاه و قصد قانون‌گذار، اختیار داور مشروط به رعایت تمام مقررات امری و غیر امری قانون است. از سایر مواد قانون مزبور (از جمله ماده (و) (۱) (۲۳) نیز تفسیری متفاوتی برداشت نمی‌شود، بلکه تفسیر مزبور تأیید می‌گردد. لزوم تبعیت آیین داوری از قواعد امری مقر داوری را می‌توان از ماده (۲) (۳۴) قانون داوری تجاری بین‌المللی ایران نیز استنباط کرد. چرا که اصول اساسی عدالت و انصاف در آیین داوری از مقررات مرتبط با نظم عمومی (شکلی) در هر محور است و در صورتی که آیین داوری بر خلاف آن اصول و قواعد یا بدون توجه به آنها برگزار شود، مخالف نظم عمومی کشور بوده و رأی ناشی از آن نیز مشمول همین وضعیت قرار می‌گیرد و لذا باطل یا قابل ابطال خواهد بود. پس جهت داشتن رأی معتبر و لازم‌الاجرا ضروری است که به قواعد امری آیین داوری مقر داوری پایبند باشد.

محدودیت‌های قواعد امری بر حاکمیت اراده، در داوری‌های سازمانی هم به رسمیت شناخته شده است. مطابق ماده ۶ قواعد داخلی دیوان داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی، «دیوان هنگام بررسی پیش‌بینی رأی داوری مطابق ماده ۲۷ قواعد داوری، الزامات امری قوانین کشور محل داوری را تا جایی که عملی باشد، مورد توجه قرار می‌دهد». لذا هر چند بر اساس ماده ۱۵ قواعد داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی، آیین داوری تابع

قواعد سازمان است و داوران مکلف نیستند قانون آیین دادرسی و داوری مقر داوری یا کشور دیگری را رعایت کنند. «اما به هر حال باید هنگام رسیدگی، قوانین امره و نظم عمومی کشور محل رسیدگی را رعایت کنند که همین امر ممکن است پاره‌ای محدودیت‌های حقوقی برای او ایجاد کند والا چه بسا رأی صادره در مرحله اجرا دچار مشکل شود.»

قواعد داوری مرکز منطقه‌ای داوری تهران نیز ارجحیت قواعد امره بر قواعد داوری مرکز (که مبتنی بر اراده طرفین است) را پذیرفته است. به موجب ماده (۲) (۱) این قواعد: «این قواعد بر داوری حاکم خواهد بود. در صورتی که هر یک از این قواعد با یکی از مقررات قانون حاکم بر داوری که عدول از آن برای طرفین مجاز نمی‌باشد، تعارض پیدا کند، مقررات قانونی مزبور ارجحیت خواهد داشت.» قواعد داوری مرکز داوری واپیو (سازمان جهانی مالکیت فکری) از این حیث صراحت بیشتری دارد. به موجب پاراگراف ب ماده ۵۹ از قواعد مزبور: «قانون اعمال نسبت به داوری، قانون محلی داوری خواهد بود مگر اینکه طرفین صراحتاً نسبت به اعمال قانون داوری دیگری توافق کرده باشند و چنین گفتار ششم: نقش مقر در تعیین قانون حاکم بر ماهیت دعوا

در مورد قانون حاکم بر ماهیت دعوا، طرفین آزادند هر نظام حقوقی را که مناسب بدانند، برای حل و فصل اختلافات انتخاب کنند. همچنین آنان قادرند که یک مجموعه قواعد ماهوی بین‌المللی، مانند کنوانسیون بی‌عیب بین‌المللی کالا، را حاکم بر قرارداد هود قرار دهند. در حالتی که آنان این کار را انجام ندهند، هیأت داوری باید اقدام به تعیین قانون نماید. تعیین قانون حاکم بر قرارداد، گاه به طور مستقیم است دادگاه‌های اروپایی، براساس کنوانسیون اروپایی رم مصوب ۱۹۸۰ (در خصوص قانون حاکم بر تعهدات قراردادی)، در فرض سکوت طرفین، قانون حاکم را قانونی دانسته‌اند که نزدیک‌ترین ارتباط را با قرارداد داشته است در قراردادهایی که یک طرف آن دولت است معمولاً داوران، در صورت سکوت طرفین در خصوص قانون حاکم، قانون دولت طرف قرارداد را مدنظر قرار می‌دهند (بند یک ماده ۴۲ کنوانسیون واشنگتن). در هر حال به نظر می‌رسد اغلب کنوانسیون‌ها و اسناد بین‌المللی، در صورت سکوت طرفین این اختیار را به داور داده‌اند که در خصوص «قانون مناسب» تصمیم‌گیری کند (ماده است، معمولاً، داوران، در صورت سکوت طرفین در خصوص قانون حاکم، قانون دولت طرف قرارداد را مدنظر قرار می‌دهند (بند یک ماده ۴۲ کنوانسیون واشنگتن). در هر حال به نظر می‌رسد اغلب کنوانسیون‌ها و اسناد بین‌المللی، در صورت سکوت طرفین این اختیار را به داور داده‌اند که در خصوص «قانون مناسب» تصمیم‌گیری کند (ماده ۳۷ قواعد داوری انجمن داوری آمریکا، بند یک ماده ۲۱ قواعد داوری و سازش آی، سی، سی) که البته لزوماً قانون مقر نخواهد بود. در قانون داوری تجاری بین‌المللی ایران و برخی دیگر از قوانین داخلی، امکان انتخاب تعیین ماهوی حاکم به طور مستقیم به داور تفویض نشده است، بلکه اینگونه مقرر شده است که داور باید ابتدا قانون حل تعارض مناسب را معلوم کند و ببیند که این قانون وی را به کدام قانون ماهوی رهنمون خواهد ساخت. در آنجا، احتمال دارد که داور قانون حل تعارض مقر را اعمال نماید. بدین ترتیب، در خصوص نقش مقر در تعیین قانون ماهوی حاکم، دو احتمال دوجود دارد: از یک سو ممکن است برخی از داوران و نیز برخی از قوانین داخلی، مقرر دارند که در صورت عدم تعیین قانون حاکم بر ماهیت دعوا توسط طرفین، هیأت داوری، قانون مقر را به عنوان قانون ماهوی انتخاب کند. از سوی دیگر، این احتمال نیز وجود دارد که بنابر قانون مقر، داور مجبور باشد که به قاعده حل تعارض مقر داوری رجوع کند و از نظر قانون مقر، قاعده حل تعارض مناسب، همان قانون مقر باشد. از جمله با توجه به ماده ۲۷ قانون داوری تجاری بین‌المللی ایران ابهام موجود در آن، یک نظر می‌تواند این باشد که منظور قانونگذار از قاعده حل تعارض، قانون ایران بوده است.

گفتار هفتم: مداخله دادگاه مقر در فرآیند داوری

در برخی از قوانین داخلی، مواردی پیش‌بینی شده است که دادگاه مق در فرایند دادرسی داوری مداخله می‌نماید. البته موارد مداخله دادگاه‌های داخلی در فرایند داوری، معمولاً بیشتر است. مثلاً دادگاه ممکن است در صدور قرار تأمین مداخله نماید ولی دادگاه مورد نظر دادگاهی است که اموال خواننده در حوزه آن قرار دارد و نه لزوماً دادگاه مقرو موارد مداخله دادگاه مقر، معمولاً عبارتند از: الف. امتناع یکی از طرفین از تعیین داور؛ در داوری‌های موردی. گاه یکی از طرفین اختلاف علاقه‌ای به مشارکت در جریان داوری ندارد و سعی می‌کند که از همان ابتدا، در روند داوری اختلال ایجاد کند. این امره به ویژه، در

پاره‌ای از قوانین داخلی کشورها،
قانون حاکم بر تشریفات داوری را یا
قانون کشوری می‌دانند که داوری در
آن جریان دارد و یا قانون کشوری که
رأی داوری در آن صادر می‌شود.

ادامه در صفحه بعد

از سوی دیگر، در تعیین قوانین حاکم بر فرایند داوری نیز مقر نقشی محوری دارد. از یک جهت، در صورت عدم توافق طرفین، کشور مقرر، معمولاً، قانون داوری خود را بر فرایند داوری اجبار می‌کند و حتی اگر در این راستا قدم بردارد. رعایت مقررات آمره خود را ضروری می‌بیند. از سوی دیگر، در تعیین قانون حاکم بر موافقت‌نامه داوری، هر چند شرایط صحت موافقت‌نامه داوری تابع قوانین مختلفی هستند و مثلاً اهلیت، تابع قانون دولت متبوع شخص است، نقش قانون مقرر برجسته‌تر از سایر قوانین است و در تعیین اعتبار قرارداد داوری بیشترین اقبال را در میان آراء داوری دارد. ماهیت دعوا در داوری تجاری بین‌المللی از این حیث کمترین وابستگی به قانون مقرر داوری دارد از یک طرف، قاعده مسلم بین‌المللی وجود دارد که طرفین در انتخاب قواعد حقوقی حاکم بر ماهیت دعوا آزادی عمل وسیعی دارند. از طرف دیگر، در صورت سکوت طرفین در انتخاب قانون حاکم نیز، اصولاً داوران مکلف به رعایت و قواعد حل تعارض مقرر داوری نبوده و می‌توانند یا قواعد حل تعارض مناسب را خود تعیین نمایند، یا مستقیماً قواعد ماهوی قابل اعمال را مشخص کنند. با این وجود، در تعیین قانون حاکم بر ماهیت دعوا، هر چند قوانینی مانند قانون حاکم بر محل انعقاد یا اجرای قرارداد و یا قانون دولت طرف قرارداد، بیشترین بخت را برای حاکمیت بر داوری دارد ولی این احتمال نیز وجود دارد که قانون حاکم بر ماهیت دعوا، بر اساس قاعده حل تعارض مقرر داوری، انتخاب شود.

همچنین دولت مقرر، معمولاً، برای خود حق نظارت و کنترل فرایند داوری را قائل است و این کار را از طریق مداخله دادگاه‌های مقرر در فرایند داوری صورت می‌دهد. در خصوص نقش و جایگاه دادگاه مقرر در فرایند داوری، باید نقش معاضدتی دادگاه را از نقش نظارتی آن تفکیک کرد. نقش معاضدتی دادگاه مسائلی مانند اجرای موافقت‌نامه

داوری از طریق ارجاع طرفین به داوری، تعیین و نصب داور طرف ممتنع یا داور سوم یا تعیین جانشین برای آنها، صدور قرارهای تأمین و موقت، تأمین و جمع‌آوری ادله و اجرای رای داوری را دربر می‌گیرد در قوانین و مقررات راجع به داوری، دادگاه ملی در تمامی مسائل فوق دخیل دانسته شده است و دخالت دادگاه ضروری است. از سوی دیگر، دادگاه ممکن است در فرایند داوری و برای حل و فصل موضوعاتی مانند تعیین داور یا جرح داور مداخله کند و یا اینکه پس از صدور رأی وارد عمل شود. در مرحله اخیر مهمترین مسئله، اعتراض به رأی داوری و درخواست ابطال آن است که شاید با اهمیت‌ترین موضوع مرتبط با مقرر باشد. در اغلب نظام‌های حقوقی، این دادگاه مقرر است که به عنوان دادگاه صالح برای رسیدگی به درخواست ابطال رأی داوری برگزیده شده است.

دادگاه‌های داخلی، بسته به نظام حقوقی، صلاحیت خود را جهت مداخله در برخی از امور مربوط به داوری بین‌الملل نشان می‌دهد که به رغم وجود شرط داوری، امکان مداخله دادگاه‌ها در موارد مختلفی پیش‌بینی شده است

سند، طرفین آزادند که مقرر داوری را انتخاب نمایند و نیز آزادند که قواعد این داوری را تعیین نمایند و نیز آزادند که قواعد آیین داوری را تعیین نمایند. اما این آزادی اخیر به وسیله اصل سرزمینی محدود شده است

گفتار هشتم: مداخله دادگاه مقرر در امر داوری

دادگاه‌های داخلی، بسته به نظام حقوقی، صلاحیت خود را جهت مداخله در برخی از امور مربوط به داوری بین‌الملل نشان می‌دهد که به رغم وجود شرط داوری، امکان مداخله دادگاه‌ها در موارد مختلفی پیش‌بینی شده است. اما دادگاهی که مجاز به مداخله در فرایند رسیدگی است. قاعدتاً، دادگاه مقرر است که داوری با آن ارتباطی حقوقی دارد. مداخله دادگاه مقرر در امر داوری، در قوانین داوری یا دادرسی اغلب نظام‌های حقوقی لحاظ شده است. مثلاً ماده ۱۵۰۵ قانون آیین دادرسی مدنی فرانسه، مقرر داشته که اگر داوری در فرانسه انجام می‌شود. رئیس دادگاه شهرستان پاریس، قاضی پشتیبان آیین داوری، در داوری‌های بین‌المللی خواهد بود. در این گفتار، مداخله دادگاه مقرر را در بخش فرایند داوری و پس از صدور رأی داوری، مورد بررسی قرار می‌دهیم.

نتیجه‌گیری:

از مجموع آنچه که بیان شد می‌توان به اهمیت و نقش اساسی مقرر در داوری تجاری بین‌المللی پی برد. این اهمیت بیش از هر چیز، به طرفین گوشزد می‌کند در هنگام انعقاد قرارداد به تعیین مقرر اقدام کنند و ثانیاً در تعیین مقرر، به آثار حقوقی آن عنایت کافی داشته باشند و به ویژه قوانین داوری داخلی کشور مقرر را مورد توجه قرار دهند. در واقع، مقرر به مثابه اقامتگاه قانونی داوری تلقی می‌شود که آن را به یک نظام حقوقی خاص مرتبط می‌کند. بر این اساس، بسیاری از نظام‌های حقوقی برگزاری جلسات داوری در مقرر را بر طرفین تحمیل می‌کنند مگر اینکه شرایط خاصی این تغییر را ایجاب نماید.

شرایط انتصاب مدیران دولتی

مجموعه دولتی منصوب شود و فقط لازم است سه سال سابقه مدیریت حتی در دستگاه غیردولتی داشته باشد. یک مدیر عملیاتی می‌تواند به صورت جهشی و بدون الزام به کسب تجربه در سلسله مراتب مدیریتی، در سمت مدیر ارشد منصوب شود.

اگر فردی ۴ سال سابقه کار در یک مجموعه غیردولتی داشته و اتفاقاً دو سال آن سابقه مدیریتی باشد، می‌تواند به صورت باورنکردنی در پست مدیر میانی دولتی منصوب شود. این در حالی که است طبق مصوبه سال ۹۵ برای اینکه فردی بتواند به عنوان مدیر ارشد دولتی منصوب شود، باید حداقل ۱۰ سال سابقه فعالیت در بخش دولتی مرتبط داشته و حداقل، مجموعاً ۷ سال سابقه کار در سمت‌های مدیر میانی و مدیریایه را در سوابق خود داشته باشد.

در جهت حفظ حقوق عامه و رعایت غبطه مردم، باید توجه داشت که هرگونه مسامحه در تبیین و تصویب شرایط احراز مشاغل دولتی بخصوص در سطح مدیران، انحراف از اصل شایسته‌گزینی بوده و هر نوع تساهل در تنظیم شاخص‌های ارزیابی شایستگی مدیران، برخلاف اصول و قواعد حاکم بر حقوق اداری است و می‌تواند باعث بروز خطاهایی در حوزه تصمیم‌گیری‌های راهبردی و اجرا شود.

مسعود غفاری راد

۳- بر اساس مصوبه سال ۹۵، انتصاب مدیران میانی و مدیران ارشد، به پیش نیاز اشتغال به کار در سطح مدیریت قبلی منوط بوده، ولی در مصوبه سال ۱۴۰۱ این شرط لازم و بسیار مهم، حذف شده است.

۴- در مصوبه ۱۴۰۱ شرطی تحت عنوان روحیه جهادی به شایستگی‌های فردی افزوده شده است.

نتیجه:

طبق مصوبه شورای عالی اداری فردی با یک سال سابقه کار حتی در دوایر غیردولتی مانند یک شرکت خصوصی نیز می‌تواند در پست مدیر عملیاتی دولتی منصوب شود. طبق مصوبه، فردی با داشتن ۶ سال سابقه کار، حتی در دوایر غیردولتی می‌تواند به سمت مدیر ارشد در یک

اگر فردی ۴ سال سابقه کار در یک مجموعه غیردولتی داشته و اتفاقاً دو سال آن سابقه مدیریتی باشد، می‌تواند به صورت باورنکردنی در پست مدیر میانی دولتی منصوب شود.

موردی رخ می‌دهد که طرفین باید داور مشترک انتخاب کنند و یا هر یک از طرفین باید داور خود را انتخاب کند تا سپس داوران طرفین، داور سوم را تعیین نمایند بنابراین، در داوری‌های موردی، طرفی که نسبت به تعیین داور خود اقدام کرده است با امتناع طرف مقابل از انتخاب داور خاص خود در بن بست قرار می‌گیرد و هیات داوری، بدین ترتیب، تشکیل نمی‌شود. البته اگر طرفین، در قرارداد داوری، مقام ناصبی را پیش‌بینی نشده باشد، برای حل مشکل، برخی از نظام‌های ملی مقرر نموده‌اند که در این موارد، دینافع باید به دادگاه مراجعه کرده و تقاضای تعیین داور برای طرف ممتنع نماید. مثلاً مطابق بند ۲ ماده ۱۱ قانون داوری تجاری بین‌المللی ایران، بنا به تقاضای یکی از طرفین، توسط دادگاه عمومی مرکز استان مقرر داوری تعیین خواهد شد. همچنین مطابق ماده ۳ همین ماده، هر گاه بر اساس روش تعیین که مورد توافق قرار گرفته است، یکی از طرفین اقدام ننماید یا طرفین و یا داوران منتخب به توافق نرسند و یا شخصی ثالث وظیفه تعیین داور را بر عهده داشته، به وظیفه خود عمل ننماید، هر کدام از طرفین می‌توانند به دادگاه عمومی مرکز استان مقرر داوری مراجعه کنند.

ب. رسیدگی به دعوای جرح علیه داور: هر یک از طرفین حق دارند نسبت به عدم بی‌طرفی و استقلال داور اعتراض نمایند. همچنین اگر داور فاقد شرایطی باشد که در موافقت‌نامه داوری مقرر شده، می‌توان مورد جرح قرار گیرد. درخواست جرح در درجه اول از قواعد مزبور: «قانون قابل اعمال نسبت به داوری، قانون محلی داوری خواهد بود؛ مگر اینکه طرفین صراحتاً نسبت به اعمال قانون داوری دیگری توافق کرده باشند و چنین توافقی بر اساس قانون محل داوری مجاز باشد»

پروتکل ژنو ۱۹۲۳ در مورد شرط داوری، در ماده ۲ مقرر می‌کند «آیین داوری، از جمله تشکیل دیوان داوری تابع اراده طرفین و قانون کشوری خواهد بود که داوری در آن سرزمین برگزار می‌شود.» این ماده برای قانون مقرر نقش فرعی و ثانوی قائل نیست و آن را در طول اراده طرفین قرار نمی‌دهد. بلکه آن را در عرض اراده طرفین می‌داند. مقرر مشابهی در پاراگراف ج ماده ۱ کنوانسیون ژنو ۱۹۲۷ در مورد اجرای آرای داوری خارجی وجود دارد. بر طبق این ماده یکی از شرایط لازم برای شناسایی یا اجرای رأی داوری خارجی، این است که آن رأی توسط دیوان داوری مقرر در موافقت‌نامه داوری تشکیل شده و به شیوه مورد توافق طرفین و مطابق قانون حاکم بر آیین داوری صادر شده باشد. اعتقاد بر این است که منظور از قانون حاکم بر آیین داوری «مذکور در این ماده کنوانسیون، قانون محلی است که داوری برگزار شده است. بنابراین در این دو معاهده اصل حاکمیت اراده به صورت جزئی پذیرفته شده است؛ هر چند به موجب آن دو

حامی عدالت: یکی از مهمترین دغدغه‌های قانون‌گذاری در حوزه حقوق اداری، تنظیم مقرراتی است که سبب انتخاب و انتصاب کارگزارانی شایسته و صالح در دستگاه‌های دولتی و عمومی شود.

شرایط احراز شایستگی این افراد باید متضمن توانایی لازم جهت انجام وظایف و امور محوله به ایشان، در حد مطلوب و به صورت نتیجه‌گرا باشد.

با مقایسه جداول مصوب شورای عالی اداری در خصوص شرایط عمومی انتصاب مدیران دولتی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۱ نکات اجمالی زیر قابل توجه است.

۱- در سال ۹۵ حداقل تجربه لازم برای تصدی سمت مدیریت، محدود به داشتن سوابق دولتی مرتبط بوده است، در حالی که در سال ۱۴۰۱ این شرط تغییر کرده است؛ به طوری که؛

اولاً قید «مرتبط» شامل سوابق دولتی نمی‌شود، به عبارتی الزامی بر مرتبط بودن سوابق دولتی نیست.

ثانیاً خدمات غیردولتی مرتبط (حتی در یک شرکت خصوصی) نیز قابل پذیرش است.

۲- در سال ۹۵ برای تصدی پست‌های مدیریت میانی و مدیریت ارشد به ترتیب حداقل ۳ سال و ۴ سال سابقه فعالیت در پست مدیریتی قبلی شرط بوده، که در مصوبه ۱۴۰۱ این قید حذف شده و به داشتن صرفاً ۲ و ۳ سال سابقه مدیریتی (حتی غیردولتی) اکتفا شده است.

معاون اول دستگاه قضا:

هدف نهایی قوه قضاییه متمرکز بر احقاق حق و اجرای عدالت است نه صرفاً ارائه آمار عملکرد

و احقاق حق تلقی کنند و اگر این امر محقق شود، تردیدی وجود ندارد که مردم نیز روز به روز بیشتر به قوه قضاییه اعتماد می‌کنند. معاون اول قوه قضاییه، تصریح کرد: رویکرد اصلی همه ما اعم از مسئولان و قضات و کارکنان باید معطوف به حل مشکل مردم باشد نه صرفاً تعیین تکلیف پرونده؛ لذا کشف راهکارهای خلاقانه و ابتکاری برای حل مشکل مردم بسیار مؤثر است. وی افزود:

معاون اول قوه قضاییه در نشست مشترک با رؤسای کل دادگستری استان‌های همدان، یزد، آذربایجان شرقی، مازندران، خوزستان و گیلان درخصوص الزامات تحول در دستگاه قضایی به بحث و تبادل نظر پرداخت.

حجت الاسلام والمسلمین مصدق، در ابتدای این نشست گفت: اگرچه ارائه آمار عملکرد یکی از مؤلفه‌های بررسی میزان و کمیت کار در قوه قضاییه است و

نمی‌توان به طور کلی اهمیت آمار را انکار کرد، اما رسالت و مأموریت قانونی و تکلیف شرعی قوه قضاییه، اجرای عدالت و احقاق حق در همه سطوح جامعه است و هر اقدام تحولی در قوه قضاییه باید بر محور عدالت گسترده باشد.

معاون اول قوه قضاییه افزود: برنامه‌های اجرایی قوه قضاییه باید هدف محور باشد نه تکلیف محور؛ یعنی مأموریت‌ها و تکالیف ذکر شده در برنامه‌ها بایستی ناظر به تحقق اهداف باشد و کمترین این اهداف افزایش رضایت‌مندی مردم و بهبود کیفیت خدمات رسانی به شهروندان است.

حجت الاسلام والمسلمین مصدق گفت: نباید صرفاً با اتکاء به کاهش آمار پرونده‌ها و پیشی گرفتن آمار مختومه از وارده پرونده، انتظار داشت که رضایت مردم حاصل شده و عدالت

هدف از برگزاری این جلسات هم‌اندیشی و اندیشه ورزی برای شناسایی همین ابداعات و خلاقیت‌ها در سطح استان‌هاست که تقویت آن‌ها باعث تحول در قوه قضاییه می‌گردد و بنا داریم این جلسات را در سطوح مختلف ادامه دهیم. در ادامه این نشست رؤسای کل دادگستری‌های حاضر، به بیان پیشنهادهای و راهکارهای ارتقاء و تحول در دستگاه قضایی پرداختند و برخی از تجارب خود در استان‌های مربوط را به اشتراک گذاشتند. شایان ذکر است، تشکیل جلسات هیأت‌های اندیشه ورز در حوزه معاونت اول تداوم خواهد داشت و طبق برنامه قرار است به تدریج از تمامی روسای کل دادگستری‌ها، قضات عالی‌رتبه، نخبگان و اساتید حوزه و دانشگاه برای شرکت در این جلسات دعوت شود. / میزان

برنامه‌های اجرایی قوه قضاییه باید هدف محور باشد نه تکلیف محور؛ یعنی مأموریت‌ها و تکالیف ذکر شده در برنامه‌ها بایستی ناظر به تحقق اهداف باشد و کمترین این اهداف افزایش رضایت‌مندی مردم و بهبود کیفیت خدمات رسانی به شهروندان است.

اجرا شده است، بلکه به معنی واقعی کلمه، قضات و مدیران دستگاه قضایی بایستی هدف از کار قضایی را اجرای عدالت

رئیس سازمان بازرسی کل کشور:

برخی مسئولان در خریده‌ها و مناقصه‌ها کمتر به تولید ملی توجه می‌کنند

گازوییل دارند. رئیس سازمان بازرسی خروج از دولتی بودن اقتصاد و خروج از وابستگی به نفت را مورد تأکید قرار داد و توجه مسئولان را به حمایت از شرکت‌های دانش بنیان و نخبگان معطوف ساخت. وی خطاب به مسئولان کشور تأکید کرد که با ملاحظه قوانین مربوط به اقتصاد مقاومتی و احصا تکالیف آن‌ها در این قوانین، نسبت به اجرای آن اهتمام لازم را مورد توجه قرار دهند. خدائیان خاطر نشان کرد که بازرسی کل استان سمنان نیز باید نظارت بر اجرای قوانین حوزه اقتصاد مقاومتی را با جدیت دنبال کند. رئیس سازمان بازرسی وظایف این سازمان در زمینه نظارت بر اجرای قوانین و حسن جریان امور را تشریح کرد و افزود که با توجه به تأکیدات رئیس قوه قضاییه، حمایت از مدیران پاکدست و پیشگیری از وقوع جرم و سوءجریان در دستور کار است. خدائیان با توجه به اظهارات استاندار سمنان مبنی بر کاهش موالید در این استان به بازرسی کل سمنان مأموریت داد که نظارت بر اجرای قانون حمایت خانواده و جوانی جمعیت را در اولویت قرار دهند. وی پیرامون مشکلات مطرح شده در حوزه کمیود آب در سمنان، تصریح کرد: باید برای رفع این مشکل در کنار اقدامات کوتاه مدت، برنامه ریزی بلند مدت برای حل این موضوع هم مورد توجه قرار گیرد. رئیس سازمان بازرسی در همین زمینه معاون اقتصادی و بازرسی کل استان سمنان را مکلف کرد که این موضوع را از طریق وزارتخانه‌ها و ادارات مربوط پیگیری کنند.

خریداری می‌کند، چطور می‌تواند در این عرصه سرباز خوبی برای دفاع کشور در بحث اقتصاد مقاومتی باشد. وی یکی دیگر از شاخصه‌های اقتصاد مقاومتی را مدیریت مصرف عنوان کرد و گفت: متأسفانه در کشور مدیریت مناسبی در بخش مصرف وجود ندارد در حالی که باید به موضوع صرفه‌جویی و مصرف بهینه توجه زیادی شود. خدائیان یادآور شد: موقعی که کمبود برق به وجود می‌آید کار راحت برای مسئولان این است که فوراً برق کارخانجات و شهرک‌های صنعتی را قطع کنند، آیا این کمک به بخش خصوصی و اقتصاد مقاومتی است؟ با این اقدام کارخانه‌ای که کارگر دارد و تسهیلات گرفته و باید اقساط پرداخت کند با مشکل مواجه می‌شود در حالی که این کارخانه‌ها به حمایت نیاز دارند. وی ادامه داد: هنوز در کشور خودروهایی تولید می‌شود که دو برابر یا سه برابر خودروهای تولیدی کشورهای دیگر مصرف بنزین دارند که این موضوع مصداقی از به هدر دادن بیت المال است. خودروهای فرسوده نیز وجود دارد که چند برابر استانداردها مصرف بنزین و

خدائیان رئیس سازمان بازرسی کل کشور در جریان سفر استانی به سمنان در شورای اداری این استان، با اشاره به نامگذاری شعارهای سال از سوی مقام معظم رهبری با موضوعات مربوط به اقتصاد، اقتصاد مقاومتی را مورد توجه قرار داد و تصریح کرد: اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است که در شرایط تحریم رشد و شکوفایی اقتصاد جامعه را تضمین می‌کند. رئیس سازمان بازرسی با اشاره به برنامه‌ریزی دشمن برای فشار بر روی مردم از طریق تحریم اقتصادی افزود: در این زمان، سربازان این جبهه مسئولان و متولیان اقتصادی هستند و ما باید از بخش خصوصی حمایت کنیم. وی با تبیین شاخصه‌های اقتصاد مقاومتی در تأکیدات و بیانات مقام معظم رهبری ادامه داد: یکی از شاخصه‌های اقتصاد مقاومتی، مردمی بودن این اقتصاد است و بر این اساس مسئولان باید با برداشتن موانع، به اجرای تکالیفی که بخش خصوصی بر عهده دارد به این بخش کمک کنند. خدائیان حمایت از تولید و کالای ایرانی را مورد اشاره قرار داد و افزود: هنوز برخی مسئولان در خریده‌ها و مناقصه‌ها کمتر به تولید ملی توجه می‌کنند و در موارد متعددی با برخی از مسئولان مواجه می‌شویم که با وجود اینکه کالای مشابهی در کشور تولید می‌شود ترجیح می‌دهند که کالای خارجی خریداری کنند که سازمان بازرسی به این موضوعات ورود می‌کند. وی ادامه داد: مسئولی که با وجود کالای تولید داخل، کالای خارجی

مسئولان کشور قوانین مربوط به اقتصاد مقاومتی را ملاحظه و با احصا تکالیف، آن‌ها را اجرایی کنند